

“ΚΑΤΟΙΚΩΝΤΑΣ” ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

[τεύχος διπλωματικής εργασίας]

ΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ: ΓΙΩΤΑ ΚΑΤΕΡΙΝΑ
| ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΜΟΡΑΪΤΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κατοικώντας τον πολιτισμό των Αρχαίων Κυκλάδων

Εκθεσιακός χώρος και εγκαταστάσεις εργασίας και διαμονής αρχαιολόγων στο Άνω Κουφονήσι

[φωτογραφία σελίδας 6: άποψη προπλάσματος κτιρίου 1:500]

Οι αρχαιολογικές έρευνες σε σχέση με τον κυκλαδικό πολιτισμό από αρχαιολογικές σχολές ανά τον κόσμο, έχουν προσανατολιστεί τα τελευταία χρόνια στο νησί της Κέρου, καθώς οι ανασκαφές και τα ευρήματα έχουν εντείνει το ενδιαφέρον των αρχαιολόγων, δίνοντας σημαντικές πληροφορίες για την δομή του κυκλαδικού πολιτισμού κατά την Πρώιμη εποχή του Χαλκού (3η χιλιετία).

Αυτό που προσπαθούμε να τονίσουμε με την διπλωματική αυτή είναι ότι οι Κυκλάδες δεν είναι ένας τυχαίος τόπος, αλλά αποτελεί ένα κεντρικό ιστορικό αρχαιολογικό πεδίο, σημαντικό για το σύνολο του παγκοσμίου πολιτισμού, και ότι η Κέρος μοιράζει αυτή την στιγμή είναι μια περίπου άγνωστη περιοχή για ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού, αποτελεί επίσης ένα σημαντικό αρχαιολογικό πεδίο. Ταυτόχρονα προσπαθούμε σε ένα νησί, που επίσης είναι μειωμένης γνώσης για τον ελληνικό πληθυσμό, να εγκαταστήσουμε ένα αντίστοιχο αρχαιολογικό κέντρο με αναφορές προς την Κέρο, και, καθώς η πιθανή του έκταση να υπερβεί τους όρους ένταξης του τοπίου, προσπαθούμε να το ενσωματώσουμε στο ανάγλυφο του εδάφους για

να μπορούμε να συσχετίσουμε αφενός το μέγεθος της σημασίας του χώρου, των Κυκλάδων δηλαδή, με το μέγεθος των εγκαταστάσεων που αναφέρονται σε αυτόν, ο οποίος ταιριάζει στο μέγεθος της σημασίας της Κέρου και των Κυκλάδων, μαζί με την απαίτηση να έχουμε μια παρέμβαση στο τοπίο εμφανώς μειωμένη. Εξ ου και αποτελεί ένα κτίριο το οποίο, όπως θα δείτε στην συνέχεια, αναδύεται από το περιβάλλον.

Η Κέρος, η οποία, βεβαίως, είναι ακατοίκητη και η μόνη κατοίκηση της, κατά κάποιον τρόπο είναι η αρχαιολογική της σημασία, έχει μια πολύ στενή σχέση με το Άνω Κουφονήσι, το οποίο είναι μόλις το ένα πέμπτο της, και χωρικά αλλά και ιστορικά, καθώς ευρήματα της ίδιας εποχής έχουν βρεθεί και σε αυτό και μοιάζει να υπήρχε μια άμεση αλληλεξάρτηση κατά την διάρκεια της 3ης χιλιετίας. Προσπαθούμε να χρησιμοποιήσουμε το Κουφονήσι σαν μια εστία αναφοράς στην εξαιρετική αρχαιολογική ιστορική σημασία της Κέρου και των Κυκλάδων και να εντάξουμε στο μικρό του μέγεθος μια κατασκευή, που πιθανόν να είναι εκτενής, αλλάιώνοντας κατά δυνατόν ελάχιστα το ανάγλυφο του νησιού

και αναδεικνύοντας την υπερτοπικότητα της Κέρου.

Ως τόπος για τον σχεδιασμό μας επομένως, δεν επέλεξαμε λοιπόν την Κέρο, καθώς το νησί είναι ανακρηγμένος αρχαιολογικός τόπος και οποιαδήποτε παρέμβαση σε αυτόν, θα σήμαινε μια ολοκλήρωση των αρχαιολογικών ανασκαφών. Την υπερτοπική σημασία και την ιερότητα που κατείχε η Κέρος στην Αρχαιότητα, σε συνδυασμό με την ιστορική και αρχαιολογική ιερότητα που φέρει σήμερα, προσπαθούμε να την διατηρήσουμε και να την προβάσουμε στο Άνω Κουφονήσι, το οποίο πέρα από τις εργασίες που πραγματοποιούν οι αρχαιολόγοι των αποστολών, φιλοξενεί και την κοινωνική και καθημερινή τους ζωή για αρκετά μεγάλα διαστήματα μέσα στο χρόνο. Πέρα όμως από τους αρχαιολόγους, ο οποίος επισκέπτης, θα φτάνει σε ένα σημείο στο οποίο θα υπάρχουν οι απαιτούμενοι χώροι υποδοχής και μουσειακής αναφοράς στην Κέρο και στις Κυκλάδες και θα αποκτήσει την γνώση για την ιστορική σημασία του τόπου στον οποίο βρίσκεται.

Κλίμακες επεξεργασίας:

Πολυεσοδομική μελέτη:
1:10000, 1:5000, 1:1000

Κτιριολογική μελέτη:
1:500, 1:200

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ. 4

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ
ΥΠΟΘΕΣΗΣ

σελ. 6

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ

σελ. 10

ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

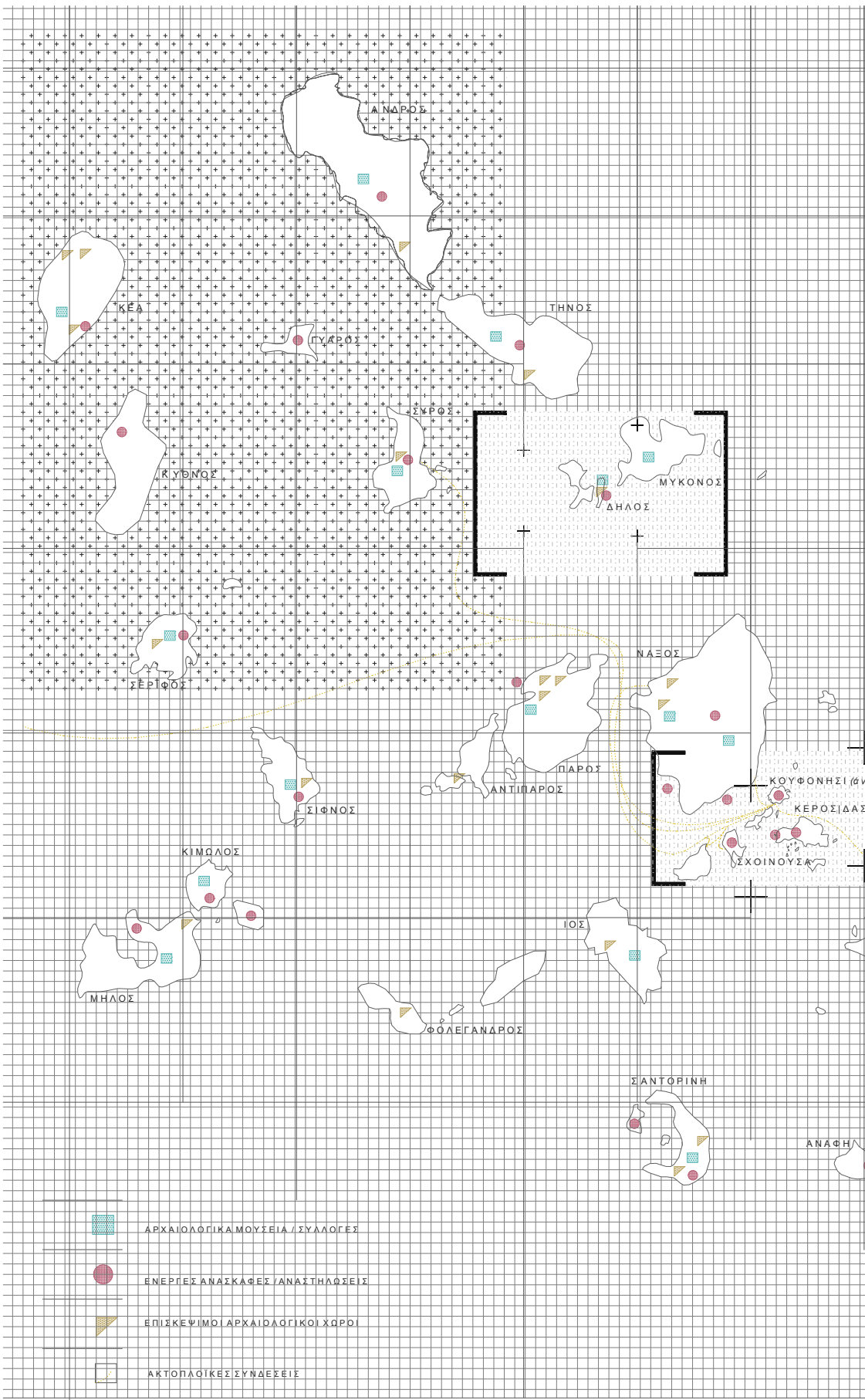
σελ. 24

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΚΤΙΡΙΟΥ

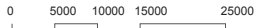
σελ. 36

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

ΧΑΡΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΩΝ/ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΥΚΛΑΔΕΣ

[1]

| ως προς την αρχαιολογία της υπόθεσης |

Στην Κέρο, και συγκεκριμένα στη νησίδα του Δασκαλιού, έχουν ανακαλυφθεί στοιχεία προηγμένης αρχιτεκτονικής και μεταλλοτεχνίας, μαζί με τμήματα ειδωλίων σπασμένα με συγκεκριμένο τρόπο στην μέση, που υποδεικνύουν μια σημαντική και μεγάλης χρονικής διάρκειας τελετουργική διαδικασία. Τα ίχνη των τοικοποιιών των κτισμάτων στο Δασκαλίο αποδεικνύουν ότι το νησί παρείχε χώρους διαμονής για τους ιερείς καθώς και για τους επισκέπτες. Παράλληλα τα ευρήματα των σκευών που προέρχονται από άλλα νησιά καθώς και το ότι το νησί δεν φαίνεται να ήταν καλλιεργήσιμο, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το Δασκαλίο αποτελούσε ένα σημαντικό κέντρο προσέλευσης για λατρευτικούς σκοπούς, υπερτοπικής σημασίας. Οι επισκέπτες πηγάναν στο Δασκαλίο σαν μέρος μίας λατρευτικής διαδικασίας - τελετουργίας - ΑΝΑΘΗΜΑΤΟΣ. Στο σύνολο του το νησί μοιάζει να αποτελούσε μια αναφορά σε συνθήκες μετά θάνατον ζωής και ταφής.

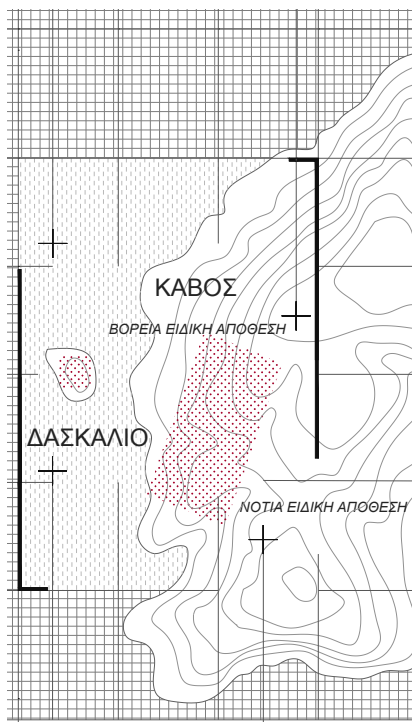
Η ένωση του με την Κέρο σε συνδυασμό με τις δύο περιοχές ανασκαφών που έχουν πραγματοποιηθεί στο δυτικό κομμάτι, όπου έχουν βρεθεί ίχνη οικισμού και χώροι ταφής, μετατοπίζουν το ενδιαφέρον και στο υπόλοιπο νησί, το οποίο λόγω λαθρανασκαφών δεν έχει μπει ακόμα σε διαδικασία μελέτης.

Οι αρχαιολογικές αποστολές που εργάζονται στην Κέρο, διαμένουν για ένα μεγάλο διάστημα του φθινοπώρου και του χειμώνα (3 φορές τον χρόνο για 3 εβδομάδες αντίστοιχα), στο Άνω Κουφονήσι, λόγω της κοντινής του σχέσης με την Κέρο. Συνομιλώντας με τους αρχαιολόγους της αποστολής του πανεπιστημίου της Κύπρου το 2018 και με την υπεύθυνη της αποστολής αρχαιολόγο και καθηγήτρια Εύη Μαργαρίτη, μας σημειώθηκε η ανάγκη τους για χώρους διαμονής, εργασίας και έκθεσης των ευρημάτων, καθώς τα ευρήματα στεγάζονται στο μουσείο της Νάξου στο οποίο ο χώρος δεν επαρκεί. Ταυτόχρονα οι συνθήκες εργασίας και επεξεργασίας των ευρημάτων απαιτούν συγκεκριμένους χώρους οι οποίοι δεν υπάρχουν στην παρούσα χρονική περίοδο στην περιοχή του Άνω Κουφονησίου.

Αυτές οι ανάγκες που μας επικοινωνήθηκαν σε συνδυασμό, με την σημασία της Κέρου για την αρχαιολογική μελέτη ως προς τον Κυκλαδικό Πολιτισμό ανά τον κόσμο, μας ώθησαν στο να προσπαθήσουμε να καλύψουμε τις ανάγκες των αρχαιολογικών αποστολών και να τονίσουμε την σημασία της Κέρου μέσω ενός σχεδιασμού που θα αναδεικνύει ένα νέο πάλι κέντρο για την τωρινή εποχή.

τελετουργικές εναποθέσεις	2 7 5 0 π . Χ .
τμημάτων σπασμένων ειδωλίων	2 5 5 0 π . Χ .
τελετουργικό κέντρο κυκλάδων	2 0 0 0 π . Χ .
	1 0 0 0 π . Χ .
κρησφύγετο πειρατών	4 7 6 μ . Χ .
	1 4 9 2 μ . Χ .
λαθρανασκαφές στην περιοχή κάβος	1 9 5 0 μ . Χ .
χ. ντούμας	1 9 6 3 μ . Χ .
1η αρχαιολογική αποστολή κάβος - δασκαλίο εύρεση προϊστορικού οικισμού	
ανακύρηξη τόπου ως αρχαιολογικού + αδόμητη ζώνη	1 9 9 2 μ . Χ .
λ. colin renfrew	2 0 0 7 μ . Χ .
2η αρχαιολογική αποστολή university of cambridge	2 0 1 0 μ . Χ .
συμπόσιο	2 0 1 3 μ . Χ .
50 χρόνια ανασκαφών στην Κέρο	
εύη μαργαρίτη	2 0 1 5 μ . Χ .
3η αρχαιολογική αποστολή institute of cyprus	2 0 1 8 μ . Χ .

[2]

[3]

[1] Σκίτσα

αρχαιολογικών ευρημάτων

[2] Χρονολογικό διάγραμμα

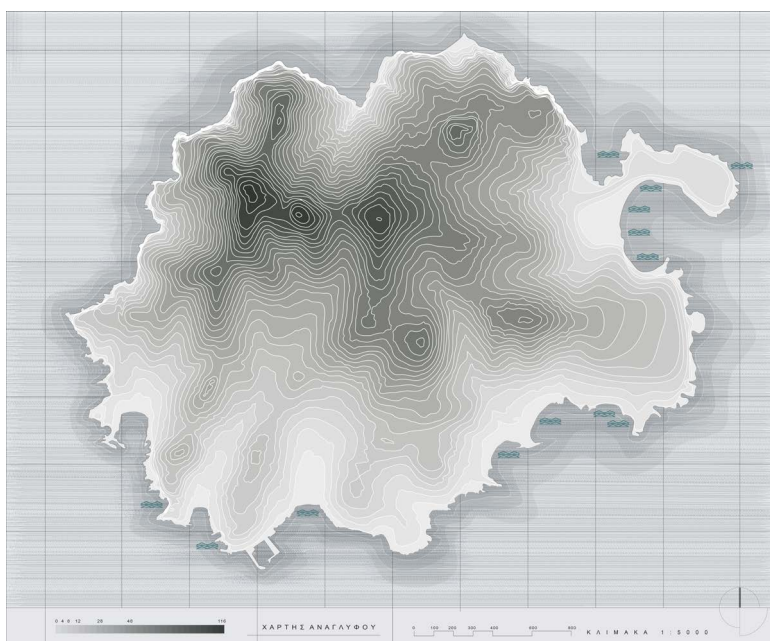
[3] Περιοχές ανασκαφών Κέρος - Δασκαλίο

Το Άνω Κουφονήσι αποτελεί μέρος του συμπλέγματος των Κουφονησιών, μαζί με την Κέρο, το Γλαρονήσι και το Κάτω Κουφονήσι και έχει συνολική έκταση 3,5 τ. κλμ. Είναι εύκολα προσβάσιμο από τις γύρω Κυκλάδες και κυρίως από την Νάξο. Είναι γνωστό για τις παραλίες του, γεγονός που χαρακτηρίζει το νησί ως βασικό τουριστικό προορισμό κατά τους θερινούς μήνες. Προχωρώντας σε μια ανάλυση της έκφρασης της ζωής στον τόπο, παρατηρούμε ότι η μονοπάτια του καθώς και η μικρή έκταση του νησιού, καθιστούν την πεζή μετακίνηση εύκολη.

Το νησί αποτελείται από τρεις οικισμούς, τον βασικό, σε άμεση σχέση με το λιμάνι, και τους δύο άνω, ο ένας προς τα δυτικά, με χαρακτηριστικά σημεία το Καρνάγιο και το Αλιευτικό καταφύγιο και ο δεύτερος προς τα ανατολικά, κατά μήκος του παραλιακού μετώπου. Αυτός ο δεύτερος οικισμός είναι αποτέλεσμα της σταδιακής ανοικοδόμησης του νησιού για την κάλυψη των τουριστικών αναγκών ενώ ο δεύτερος, στον οποίο θα πραγματοποιήσουμε όπως θα δείτε την επέμβαση μας, χαρακτηρίζεται από λίγα κτίσματα, και από μια αποκοπή από την διαρκώς αυξανόμενη τουριστική διαδικασία που πραγματοποιείται στους άλλους δυο, γεγονός που καθιστά την επισκεψιμότητα του σχεδόν ανύπαρκτη.

Η τωρινή ταυτότητα του νησιού ως προορισμός αναψυχής κατά τους θερινούς μήνες, έχει σαν αποτέλεσμα τη κύρια ενασχόληση των κατοίκων με τον τουρισμό, καθώς και την διαρκή ανοικοδόμηση εκτεταμένων κατασκευών ξενοδοχειακής χρήσης.

Ός προς το κομμάτι της αρχιτεκτονικής έκφρασης στο νησί, παρατηρούμε όλα αυτά τα χαρακτηριστικά της παραδοσιακής κυκλαδίτικης αρχιτεκτονικής, με τη χρήση λευκού σοβά, πέτρας και ξύλου για δομικά στοιχεία, καθώς και για τα κουφώματα και τις στέγες. Πλέον όμως τα δόμματα κτίρια του νησιού κατασκευάζονται από

[1]

[1] Χάρτης αναγλύφου | Κλίμακα 1:5000

[2] Χάρτης μονοπατιών | Κλίμακα 1:5000

[3] Χάρτης δομημένου - οδόμπτου | Κλίμακα 1:5000

[4] Χάρτης χρήσεων | Κλίμακα 1:5000

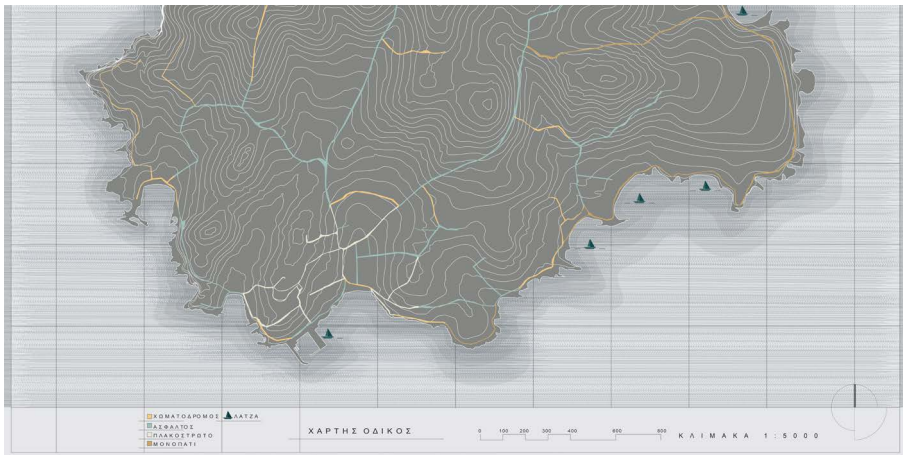
[5] Χάρτης ορόφων | Κλίμακα 1:5000

συμβατικές κατασκευές (μετό – τούβλα) σε αντίθεση με την παλαιότερη χρήση του λίθου, διατηρώντας όμως ακόμα την χρήση επιχρίσματος λευκού σοβά. Τα κτίρια έχουν χαμηλό ύψος με μέγιστο αριθμό ορόφων τους τρεις και συμβάλλουν στην διαμόρφωση του γνωστού σε όλους μας, κυκλαδικού τοπίου.

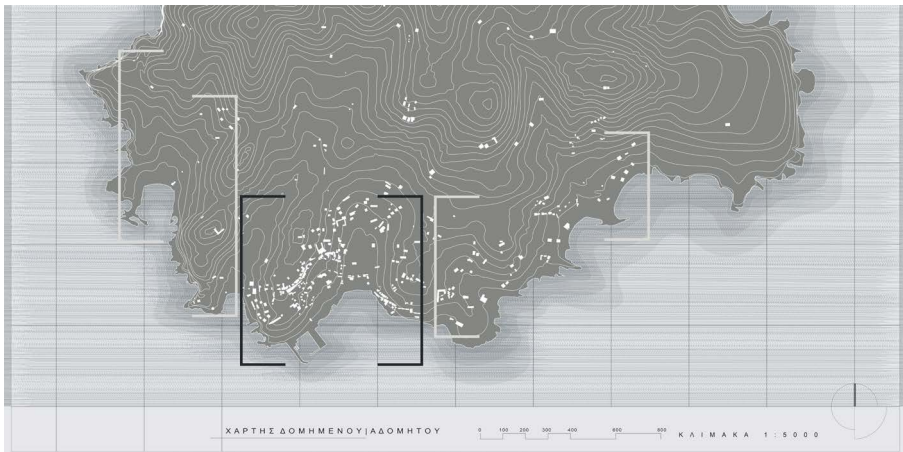
Μέσα από τη δημιουργία ενός χάρτη που αναπαριστά τις πεζούλες (ξερολιθιές), πέρα από την καταγραφή των σημείων όπου αυτές βρίσκονται, προσπαθούμε να περιγράψουμε και την γεωμετρία που ακολουθούν. Η γεωμετρία αυτή ορίζει σχήματα ευθειογενή και καμπυλόσχημα, και παράγεται μέσω του αναγλύφου του εδάφους. Ένα στοιχείο επίσης που πρέπει να σημειωθεί εδώ, είναι ότι παρόλο που υπάρχει μια σχεδιαστική παρέμβαση από τον άνθρωπο, η ακολουθία των υψομετρικών και η ύπαρξη των αναλληψιακών αυτών τοίχων, είναι δύο σημεία ταυτόσημα.

Εμείς, αφορμισμένες από αυτό, θα ακολουθήσουμε στην συνέχεια, μια αντίστοιχη τακτική, για να εντάξουμε σε αυτήν την γεωμετρία του εδάφους, το κτίριο μας, που είπαμε, είναι σχετικά εκτεταμένο, καθώς επιθυμούσαμε μια γραμμικότητα και όχι μια συμπύκνωση ως προς το εμβαδό του συνολικού του όγκου, σε μια προσπάθεια να προσαρμοστεί η επέμβαση μας στο ανάγλυφο.

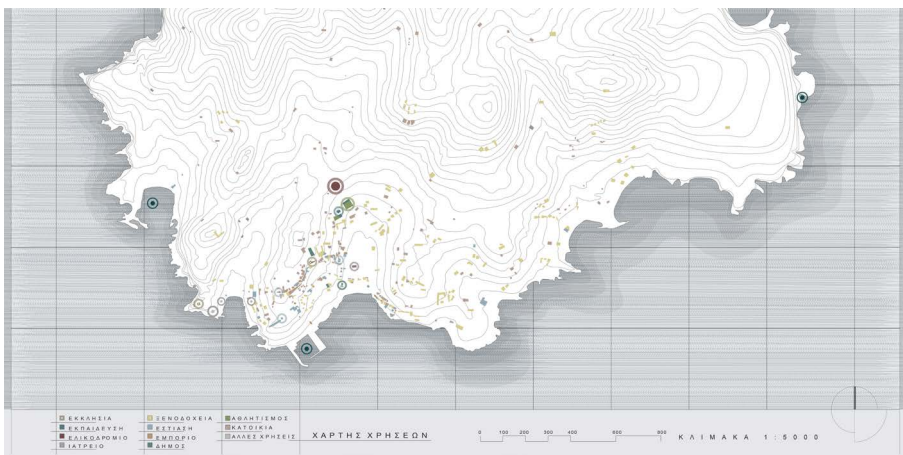
Ταυτόχρονα με την περιγραφή των ξερολιθιών, προσπαθήσαμε να μεταδώσουμε και την αίσθηση του περιβάλλοντος χώρου σε σχέση με την υπάρχουσα βλάστηση. Παρατηρούμε λοιπόν, ότι μολοντί υπάρχει μια εικόνα ενός τοπίου χωρίς φύτευση, σε κάποιες περιοχές συναντάμε συστάδες δέντρων, αρμυρίκια ή Φίδες, καθώς και ελιές, φρυγανιώδες ή αλλιώδες μακία βλάστηση, την τυπική βλάστηση των άνδριων μεσογειακών περιοχών.

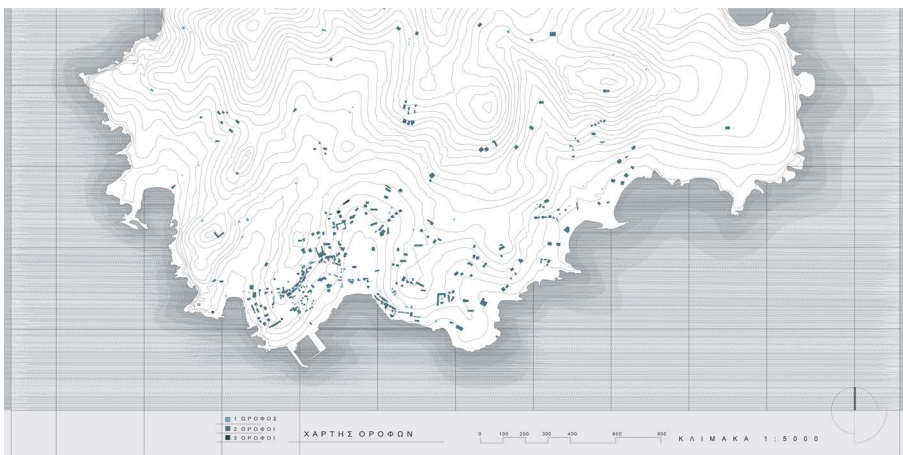
[2]

[3]

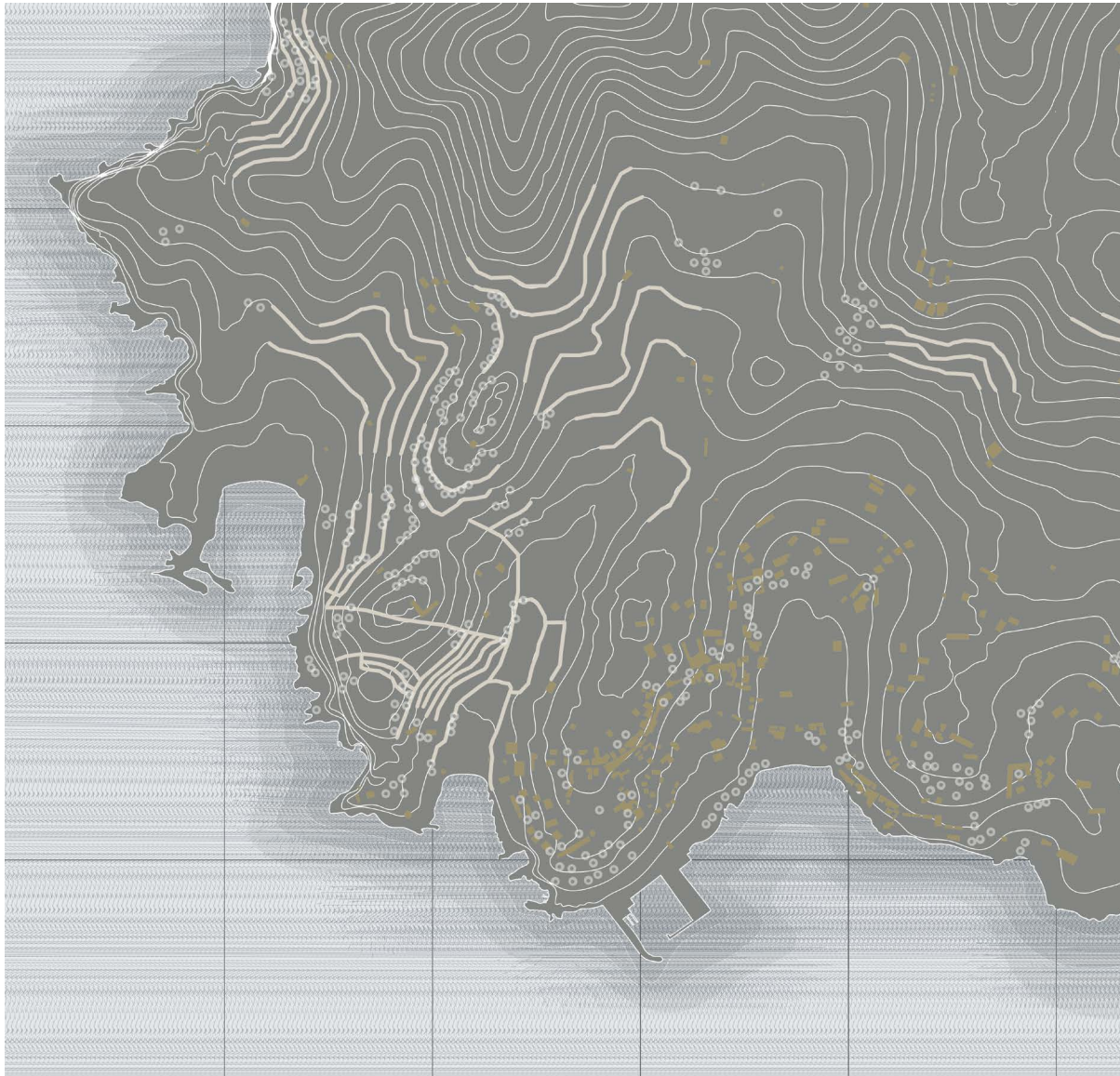

[4]

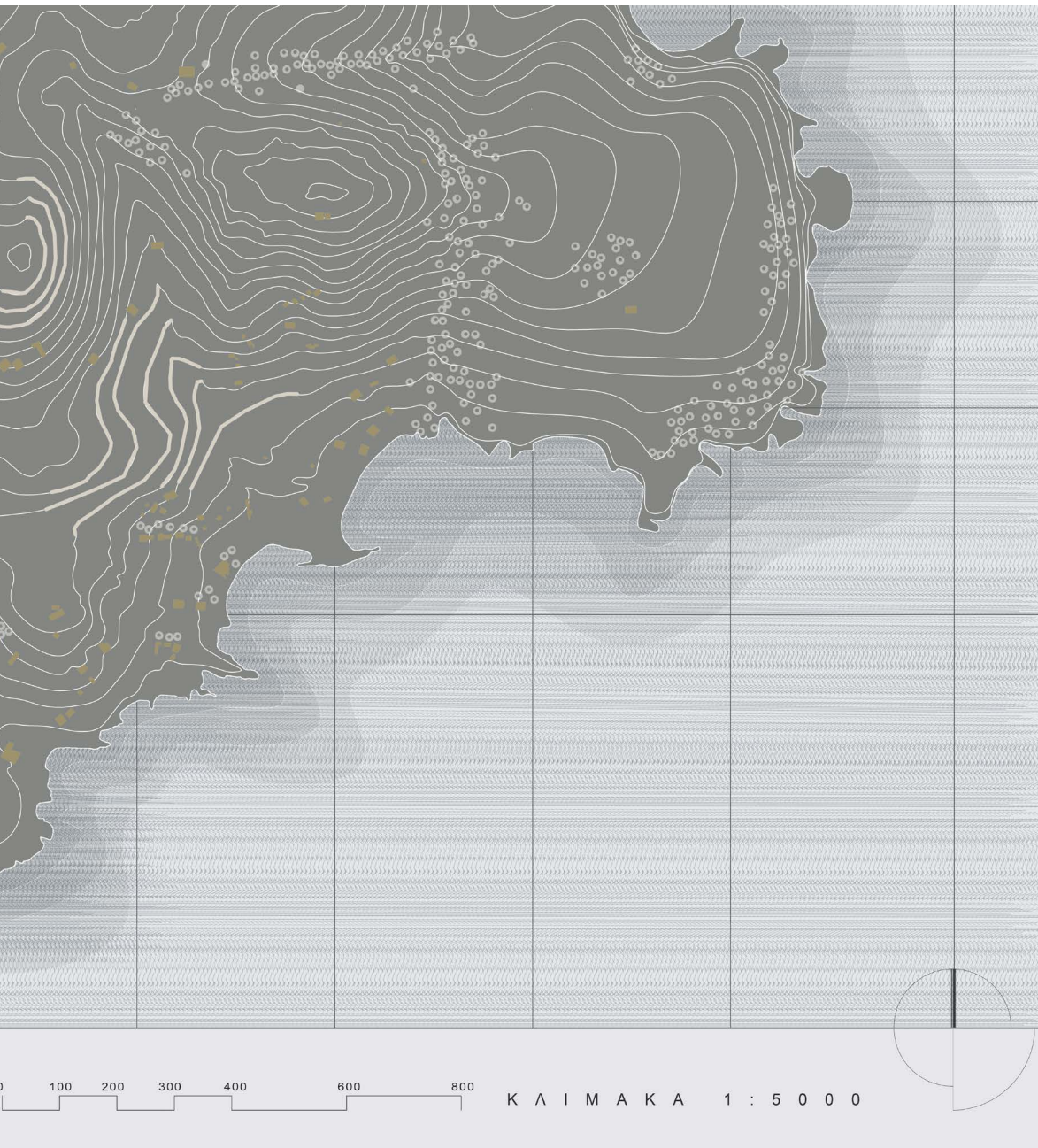
[5]

[φωτογραφία σε λήδες 8-9 - φύτευση | αρχιτεκτονική | πεζούλες | ανάγλυφο]

• ΦΥΤΕΥΣΗ
■ ΠΕΖΟΥΛΕΣ

ΧΑΡΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ | ΠΕΖΟΥΛΕΣ

[φωτογραφία σελίδας 12: απόσπασμα χάρτη οπτικών φυγών 1:5000]

Στην προσπάθειά μας να βρούμε την θέση στην οποία θα πραγματοποιήσουμε τον σχεδιασμό μας, περπατήσαμε στο νησί, θέτοντας σαν αρχή για την εύρεση του οικοπέδου μας, την καθολική θέαση προς το σημείο αναφοράς μας, την Κέρο. Πραγματοποιήσαμε λοιπόν μια διαδρομή παράλληλα με το νότιο παραλιακό μέτωπο του νησιού, από τα δυτικά προς τα ανατολικά καταγράφοντας τις οπτικές από τα εκάστοτε σημεία. Στον πρώτο διάγραμμα που βλέπετε, έχουμε σημειώσει τις οπτικές φυγές, σημειώνοντας διαφορετικά από όλες, τις δυο βασικές καθαρές θεάσεις προς την Κέρο από τα δυο ανώτερα σημεία. Καταλήξαμε σε αυτά τα δύο σημεία λόγω της δεύτερης παραμέτρου που θέσαμε, αυτήν της απόστασης του οικοπέδου από τον οικισμό. Η επιθυμία μας να μην αποκόψουμε τους αρχαιολόγους από τον πυρήνα του νησιού, μας ώθησαν στο να απορρίψουμε τα πιο απομακρυσμένα σημεία, από τα οποία ταυτόχρονα, η θέαση προς την Κέρο μειωνόταν.

Καθοριστικό ρόλο στην τελική επιλογή του οικοπέδου, είχε η καταγραφή του βιώματός μας καθόλη αυτήν την διαδρομή, στοιχείο που φαίνεται σε αυτό εδώ το ψυχογεωγραφικό διάγραμμα. Βιώνοντας την ανατολική μεριά σαν μια περιοχή έντονης και συνεχούς, ανοικοδόμησης, ενώ εμείς θα θέλαμε μια σχετική απομόνωση, επιλέξαμε το σημείο στο δυτικό κομμάτι, στην περιοχή του Καρνάγιου, το οποίο ενώ είναι κοντά στην βασική οικιστική περιοχή του νησιού, εξυπηρετώντας έτσι τις ανάγκες των αρχαιολόγων αλλά και καθιστώντας την πρόσβαση του εύκολη για τους περιηγητές, διατηρεί ταυτόχρονα και το στοιχείο της απομόνωσης σε συνδυασμό με την καλή θέαση προς το σημείο αναφοράς μας. Το αίσθημα της απομόνωσης το βιώσαμε σε αυτήν την περιοχή του νησιού λόγω των λίγων κτισμάτων και της διάχυτης πρεμίας που απέπνεε σε αντίθεση με το ανατολικό κομμάτι, ενώ παραδόξως βρίσκεται σε πιο κοντινή σχέση με την βασική οικιστική ζώνη.

Πραγματοποιώντας δύο τομές στο σημείο ενδιαφέροντος, μια από βόρρα προς νότο και μια από δυτικά προς τα ανατολικά, μελετήσαμε την σχέση του οικοπέδου με την θάλασσα και

τον παραλιακό δρόμο. Σαν ανώτερο ύψος, λοιπόν θέτουμε το +29 της κορυφής και σαν κατώτερο, το ύψος του δρόμου, +17. Βλέπουμε επίσης ότι στο σημείο αυτό του οικοπέδου, συμβαίνει μια πύκνωση χαμηλών και πως εμείς αν τοποθετηθούμε χαμηλότερα από την κορυφή, θα είμαστε κρυμμένοι από πάνω και ταυτόχρονα θα μπορούσαμε να έχουμε μια καθολική πέμπτη όψη του κτιρίου για κάποιον που βρίσκεται στην πάνω περιοχή. Ένας άλλος λόγος που δεν θέλαμε να ξεπεράσουμε το ύψος της στάθμης +29 είναι γιατί δεν θέλαμε να έχουμε μια σύγκριση όγκου με άλλες κατασκευές. Όπως θα δείτε και στην συνέχεια, ο σχεδιασμός του δώματος είναι σημαντικό στοιχείο της σύνθεσης, καθώς θέλαμε το κτίριο να γίνεται αντιληπτό σαν συνέχεια του εδάφους.

Συνομιλώντας με την αρχαιολόγο και καθηγήτρια Εύη Μαργαρίτης, καταγράψαμε τις ανάγκες των αρχαιολογικών αποστολών, σε σχέση με τους χώρους, φύλαξης, καταγραφής και μελέτης των ευρημάτων καθώς και τις ανάγκες τους για χώρους φιλοξενίας των αρχαιολόγων. Σε συνδυασμό με τις ανάγκες αυτές και την πρόθεση δημιουργίας ενός υπερτοπικού σημείου ενδιαφέροντος ανάδειξης της Κέρου και του Κυκλαδικού πολιτισμού, διαμορφώσαμε το κτιριολογικό μας πρόγραμμα. Για αρχή κάναμε έναν διαχωρισμό των όγκων σε δημόσιους, ημιδιωτικούς και ιδιωτικούς και κατόπιν έναν επιμερισμό αυτών, στις λειτουργίες που τους απαρτίζουν. Ξεκινώντας από το δημόσιο κομμάτι του κτιρίου, τοποθετούμε σε αυτό, τον όγκο του μουσείου, του καφέ – πωλητηρίου καθώς και της βιβλιοθήκης – αρχείου. Αυτοί οι χώροι θέλαμε να είναι ανοικτοί προς το κοινό καθώς στο εσωτερικό αυτών εκτίθεται και προβάλλεται ο διαρκής αυξανόμενος όγκος της γνώσης σε σχέση με την Κέρο. Σε ακολουθία των δημόσιων χώρων, ακολουθούν οι ημιδιωτικοί, που απαρτίζονται από ένα χώρο τραπεζαρίας και κουζίνας για τους αρχαιολόγους, τα εργαστήρια μελέτης και καταγραφής των ευρημάτων, μαζί με έναν χώρο υπολογιστών και τέλος, τους χώρους αποθήκευσης των αρχαίων. Στο τέλος όλων έρχονται οι ιδιωτικοί χώροι, που αποτελούνται από τους χώρους φιλοξενίας των εκάστοτε αρχαιολογικών ομάδων.

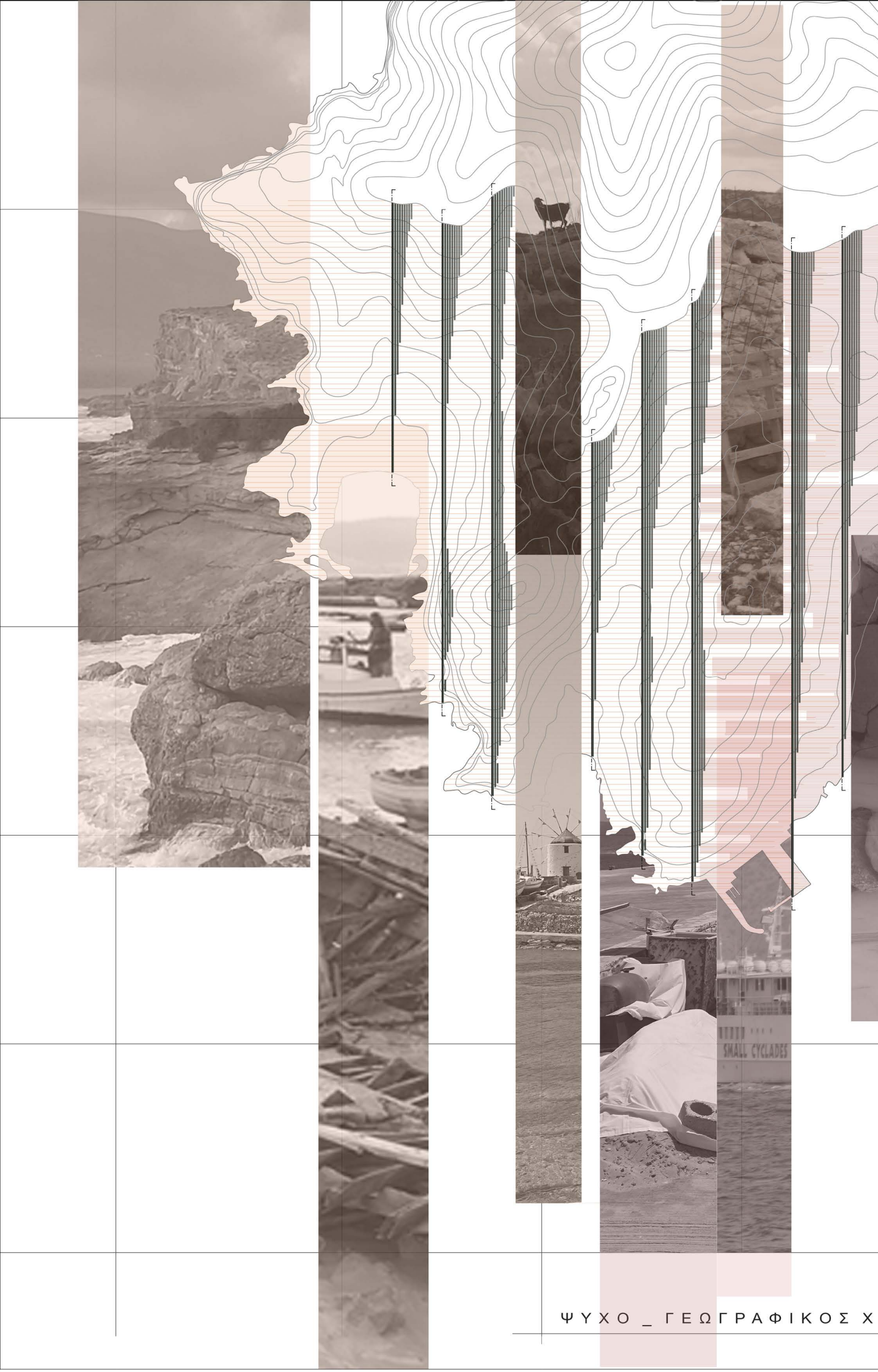
[φωτογραφία σελίδας 13: χάρτης οπτικών φυγών 1:5000]

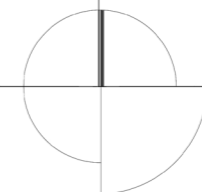

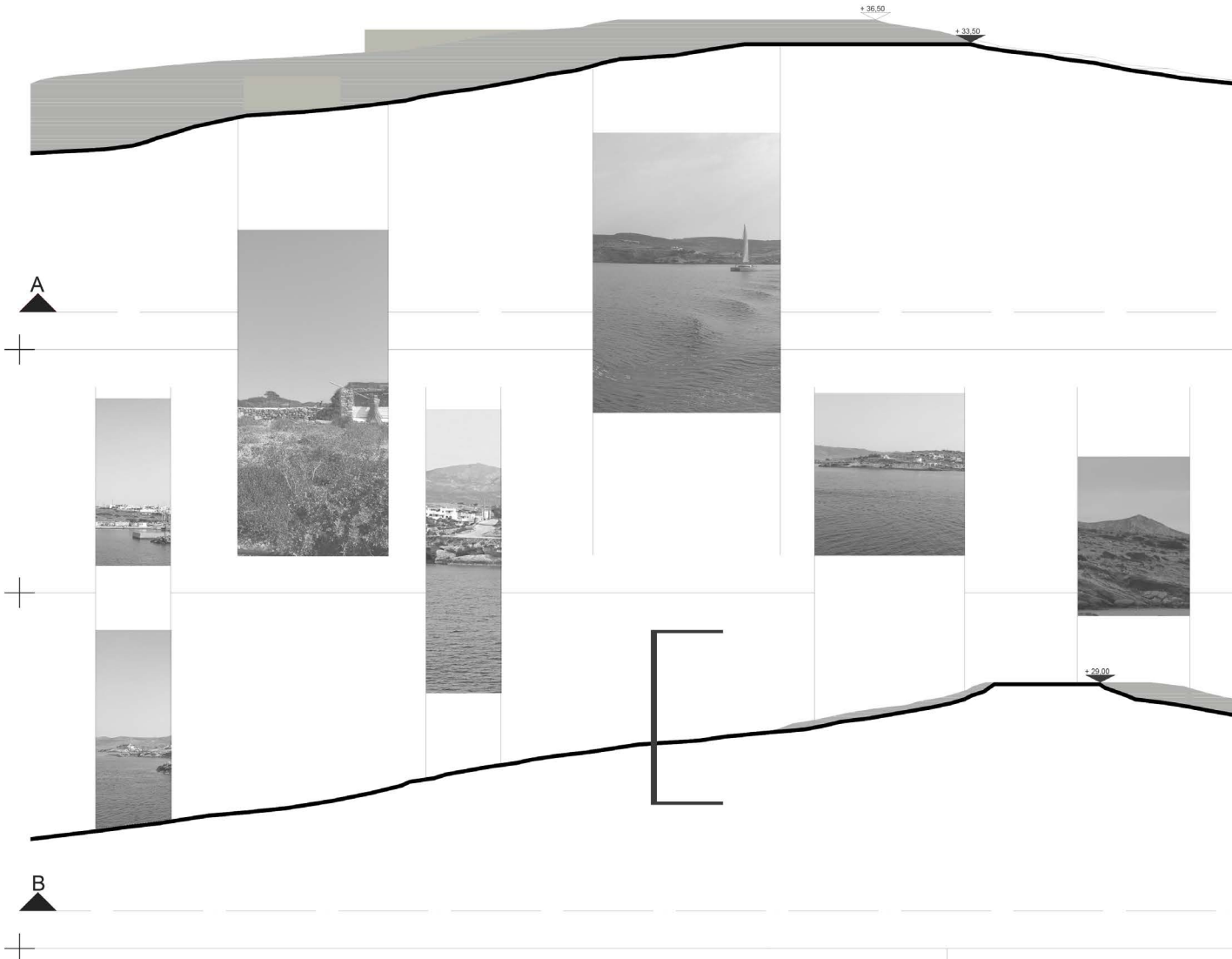
ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

ΠΑΡΑΛΙΑΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΟΠΤΙΚΑ ΕΜΠΡΟΣΙΑ

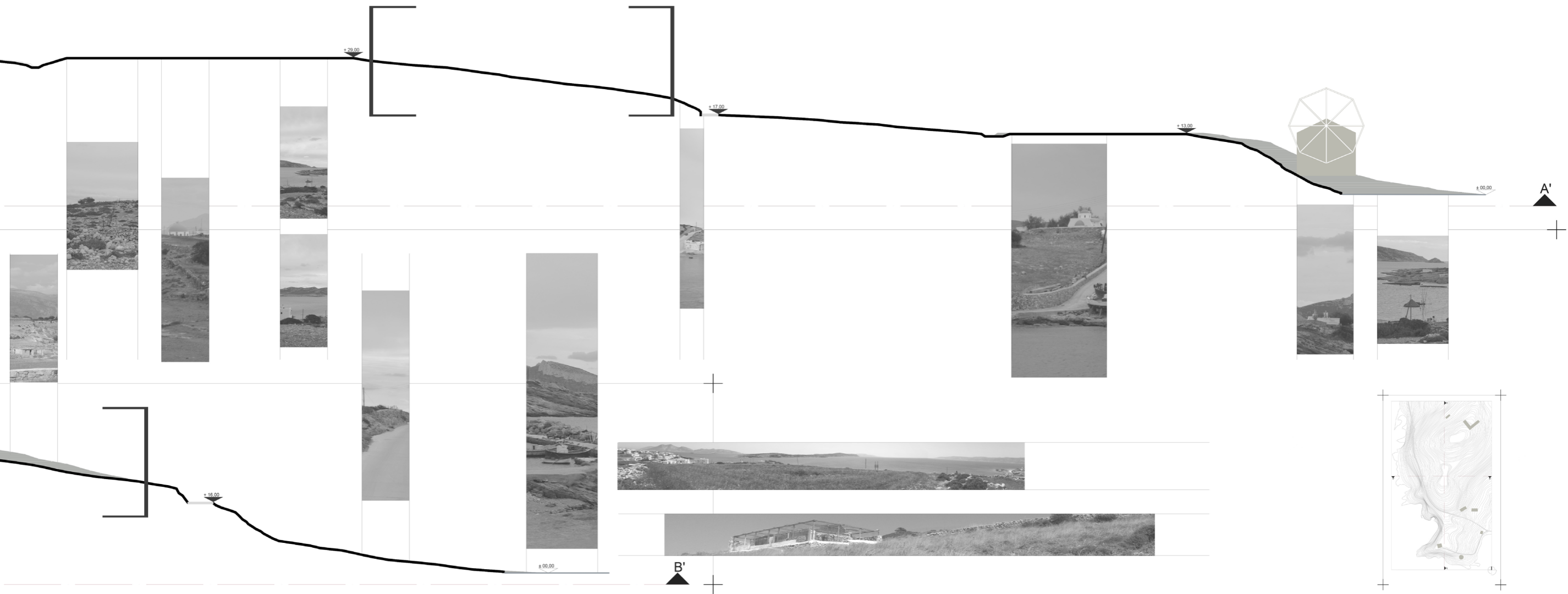

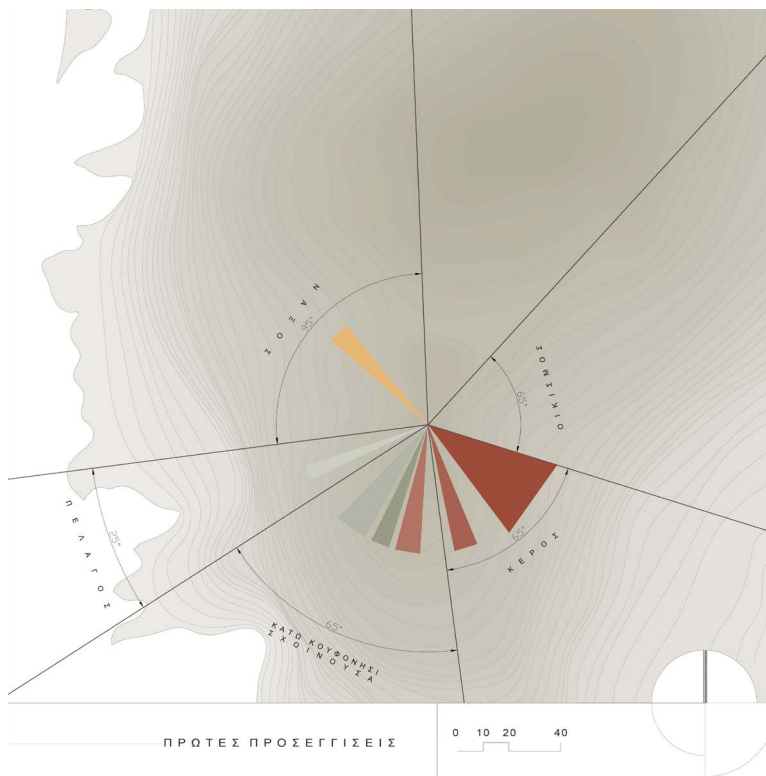
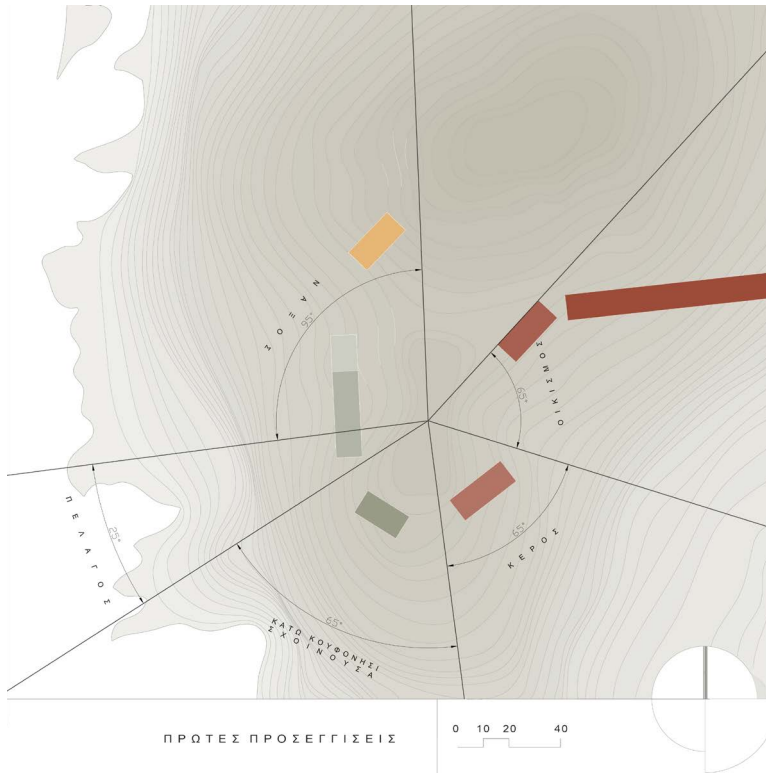
1 η ΑΝΑΓΝΩΣΗ

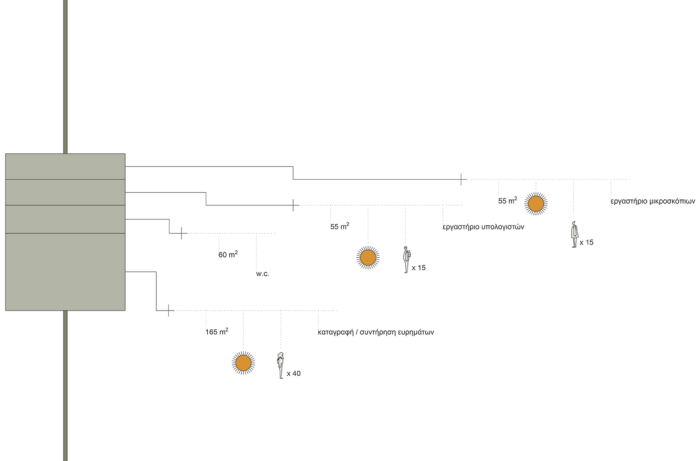
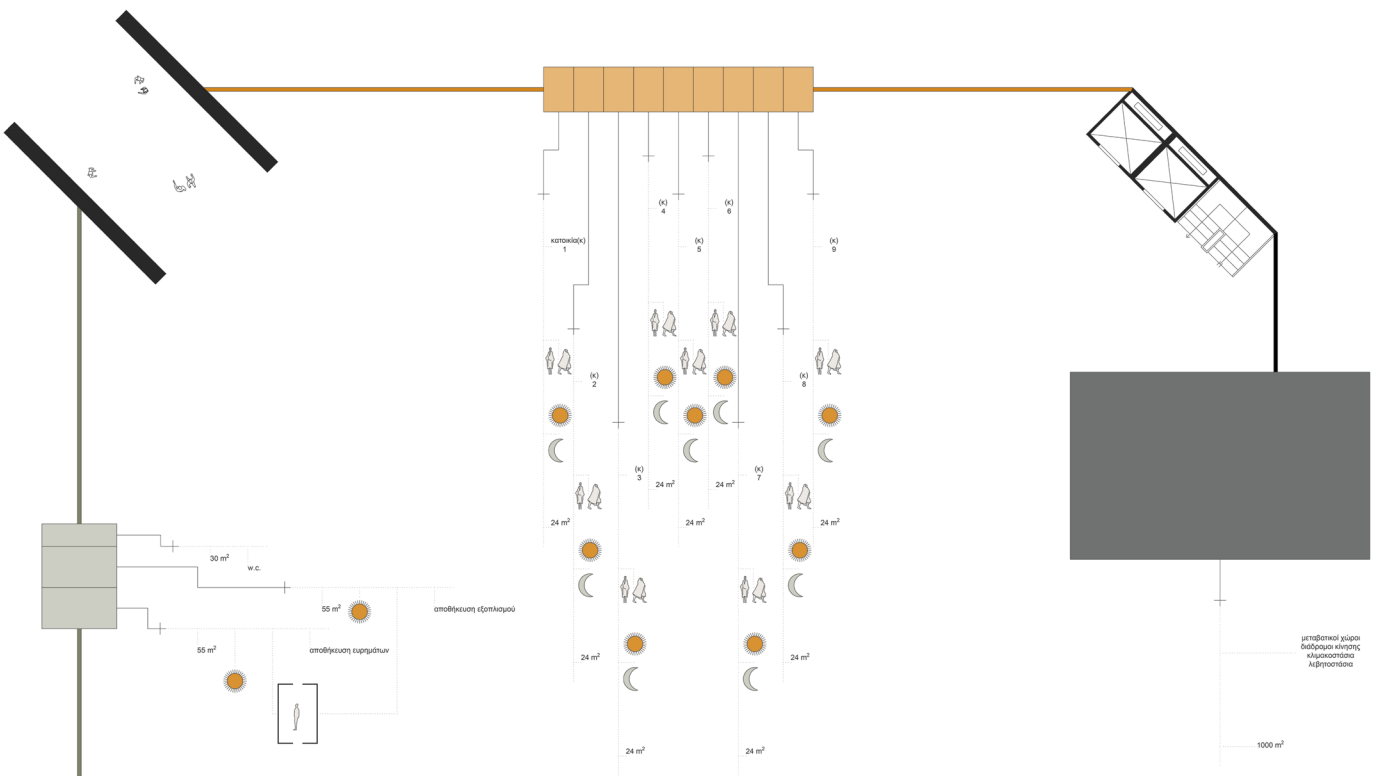
ΩΣΗ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ

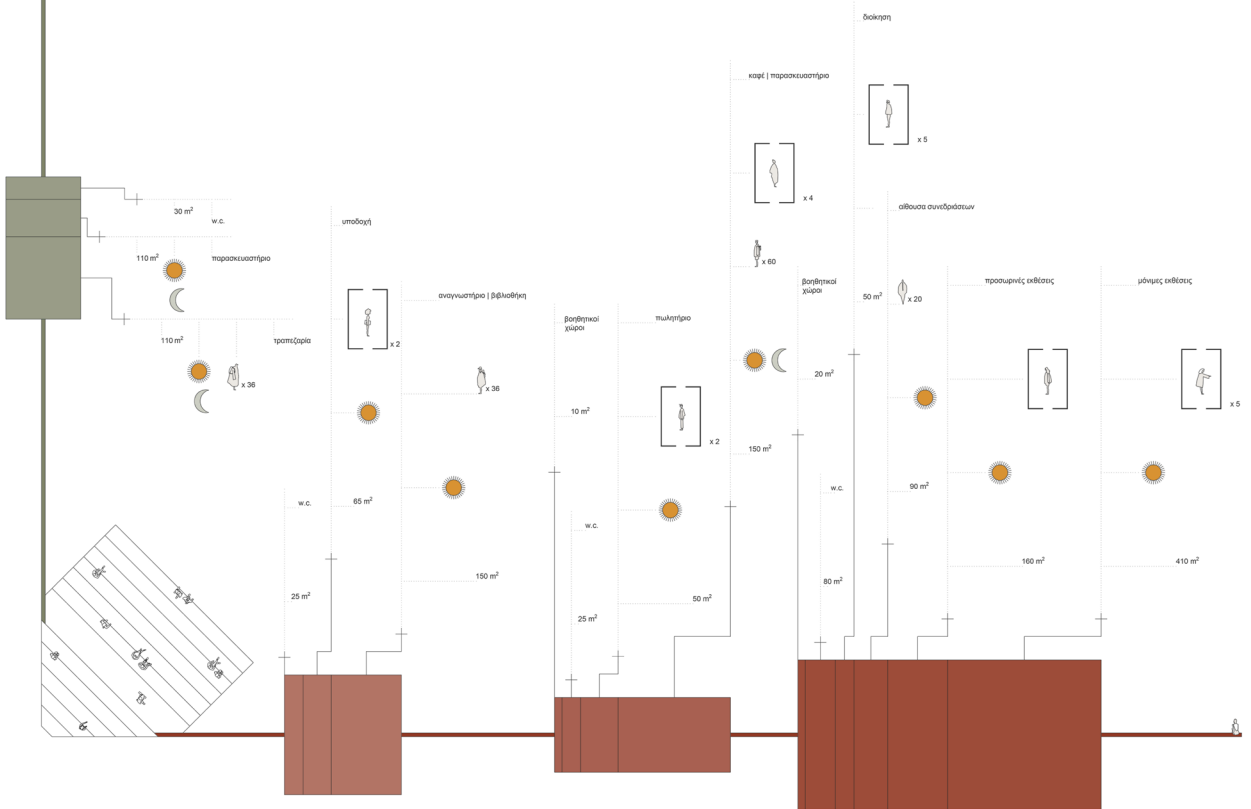
ΚΛΙΜΑΚΑ 1 : 5 0 0

- [1] Διάγραμμα πρώτων χαράξεων
- [2] Διάγραμμα πρώτων χαράξεων
- [3] Κτιριολογικό πρόγραμμα

	ΟΓΚΟΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ 810 m ²		ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΧΩΡΟΙ
	ΟΓΚΟΣ ΚΑΦΕ / ΠΩΛΗΤΗΡΙΟΥ 235 m ²		ΗΜΙΔΗΜΟΣΙΟΙ ΧΩΡΟΙ
	ΟΓΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ / ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟΥ 250 m ²		ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ
	ΟΓΚΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΡΙΑΣ/ ΚΟΥΖΙΝΑΣ 190 m ²		ΠΡΩΙΝΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
	ΟΓΚΟΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ 335 m ²		ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
	ΟΓΚΟΣ ΑΠΟΘΗΚΩΝ 140 m ²		ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ
	ΟΓΚΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ 216 m ²		ΧΡΗΣΤΕΣ
	ΛΟΙΠΟΙ ΧΩΡΟΙ 1000 m ²		0 5 10 20

Ερχόμενες πλέον να αρχίσουμε την διαδικασία του σχεδιασμού μας, επανερχόμαστε στην βασική παράμετρο που θέσαμε αρχικά, αυτήν της θέασης προς το σημείο αναφοράς και χαράζουμε στο οικόπεδο μας τις οπτικές φυγές από το ανώτερο σημείο. Βλέπουμε επομένως τα τρίγωνα που ορίζουν την καθαρή οπτική προς την Κέρο που ταυτίζεται με την οπτική προς τον ζωντανό πυρήνα νησιού, την Χώρα και παρατηρούμε την σταδιακή μετάβαση από την οπτική προς την Κέρο σε μια οπτική προς το Αλιευτικό καταφύγιο όπου η αίσθηση της απομόνωσης είναι πλέον αισθητή.

Ταυτόχρονα, αφορμισμένες από την γεωμετρία των ξερολιθιών η οποία ορίζεται από τις υψομετρικές, χαράζουμε τις γραμμές που φαίνονται εδώ, σε μια προσπάθεια δημιουργίας μιας "αγκαλιάς" στον λόφο, έχοντας πάντα στο νου μας την επίτευξη μιας ένταξης στο τοπίο.

Στη συνέχεια αυτής της προσπάθειας σχεδιασμού, προσπαθήσαμε να τοποθετήσουμε το σύνολο των λειτουργιών μας, σε συνδυασμό με τα δυο προηγούμενα στάδια. Όπως είπαμε και πιο πριν, επιθυμούσαμε μια γραμμικότητα ως προς το εμβαδόν και μέσω του επιμερισμού του οικόπεδου σε τρίγωνα καλής θέασης προς το σημείο αναφοράς και προς πιο απομονωμένα σημεία, σε συσχέτιση με την γραμμικότητα που θέλουμε για το κτίριο, τοποθετήσαμε τους όγκους μας από τον δημόσιο προς τον ιδιωτικό μέσω της ακολουθίας των οπτικών φυγών. Συνδυαστικά, θέλοντας να κρατήσουμε μια ισχυρή πλάτη στον βορρά, ισχυροποιήσαμε τις εφαιπόμενες στις υψομετρικές, αρχικές γραμμές μας, με ένα ισχυρό τοίχιο. Αρχίζουμε λοιπόν πλέον, να αποκτάμε μια αντίληψη των όγκων, η οποία θα φανεί πιο ολοκληρωμένη σχεδιαστικά μετά από κάποιο επίπεδο της σύνθεσης.

Επανερχόμενες στην πρόθεση της ένταξης με το τοπίο, σχεδιάζουμε την τελική μας πλάκα, που σε συνδυασμό με την ενοποίηση του συνόλου των όγκων, επιτυγχάνει και την ενσωμάτωση του κτιρίου στον λόφο, παίρνοντας σταδιακά την ακολουθία των υψομετρικών καμπυλών.

Όπως φαίνεται στο master plan, το δώμα του κτιρίου επιλέγεται να είναι φυτεμένο ώστε να μην διαχωρίζεται αισθητά από το έδαφος, καθώς η θέαση του από πιο ψηλά επίπεδα είναι εφικτή. Με την επιλογή αυτή, προσπαθούμε να μειώσουμε την κλίμακα της επέμβασης μας και να εναρμονιστούμε με το ανάγλυφο, χωρίς να πραγματοποιήσουμε υπόσκαφες, με την καθολική τους σημασία, κατασκευές.

Στο εκπλοδύ που παραθέτουμε στην συνέχεια, όπου το κτίριο έχει πάρει πλέον την τελική του μορφή και οι χώροι του έχουν παραταχθεί, θέλαμε να τονίσουμε μια ακόμη παράμετρο σχεδιασμού. Αυτή της ανοιχτής διαδρομής. Προσπαθώντας να δημιουργήσουμε δώματα που αποτελούν την συνέχεια του εδάφους καθώς και δώματα που αποτελούν την συνέχεια κλειστών χώρων, δημιουργούμε μια διαδρομή εφαιπόμενη στον λόφο χωρίς σαφή εμπόδια για τον περιηγητή.

[1]

[2]

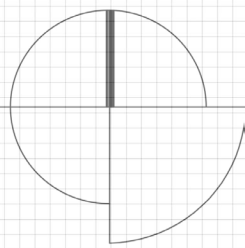
- [1] Χάραξη οπτικών φυγών
- [2] Χάραξη ορίου στον Βορρά
- [3] Τοποθέτηση όγκων

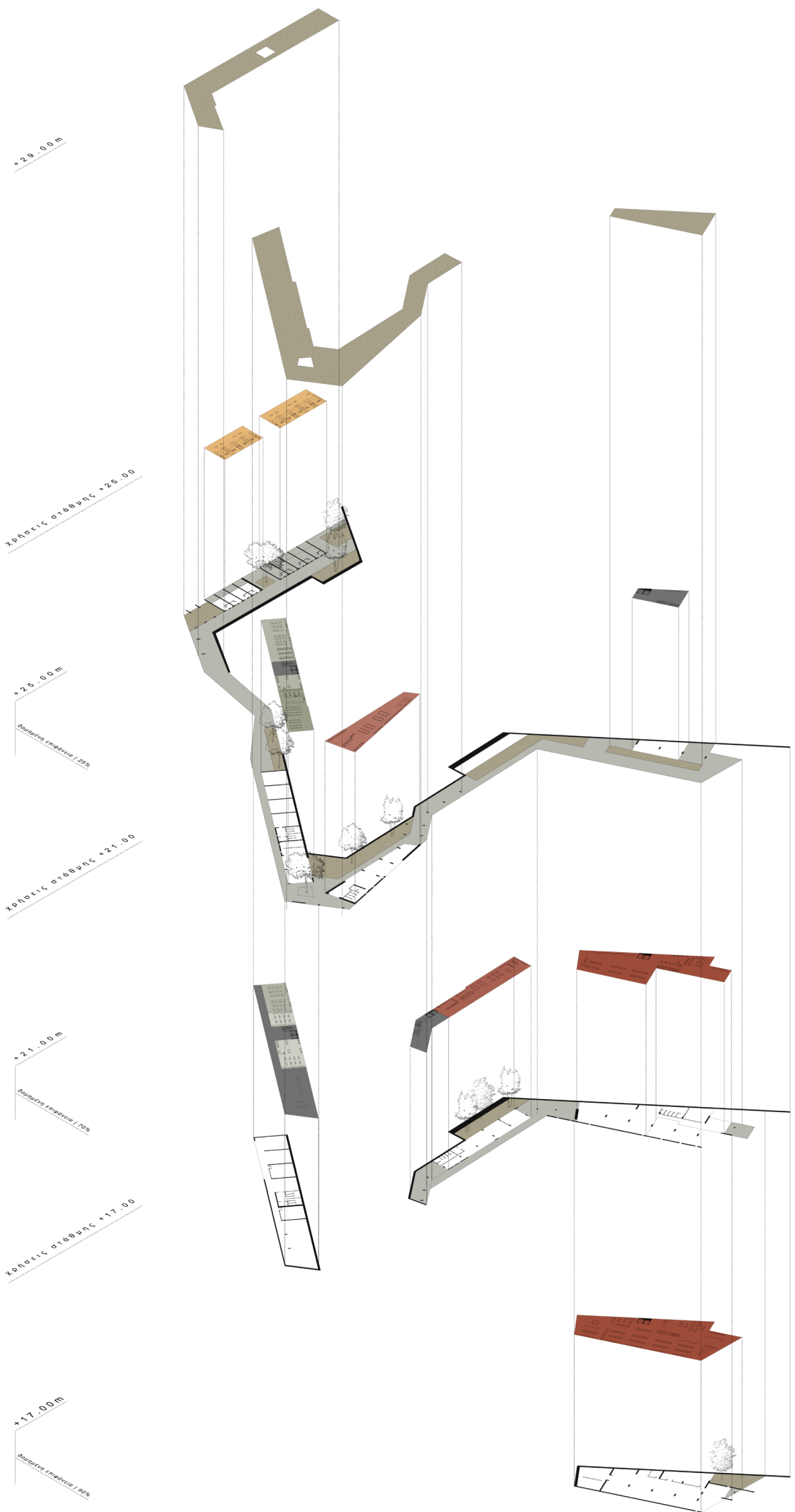

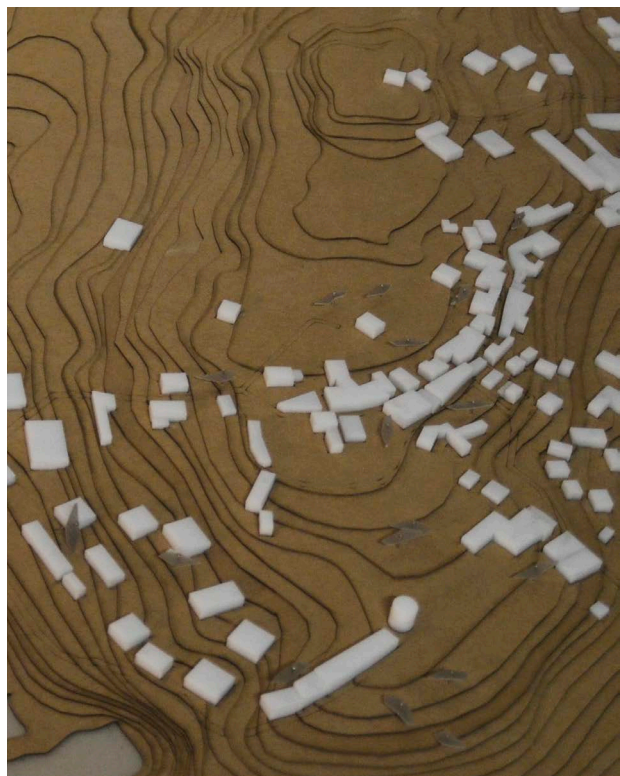
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΧΡΗΣΕΩΝ

0 10 40 60

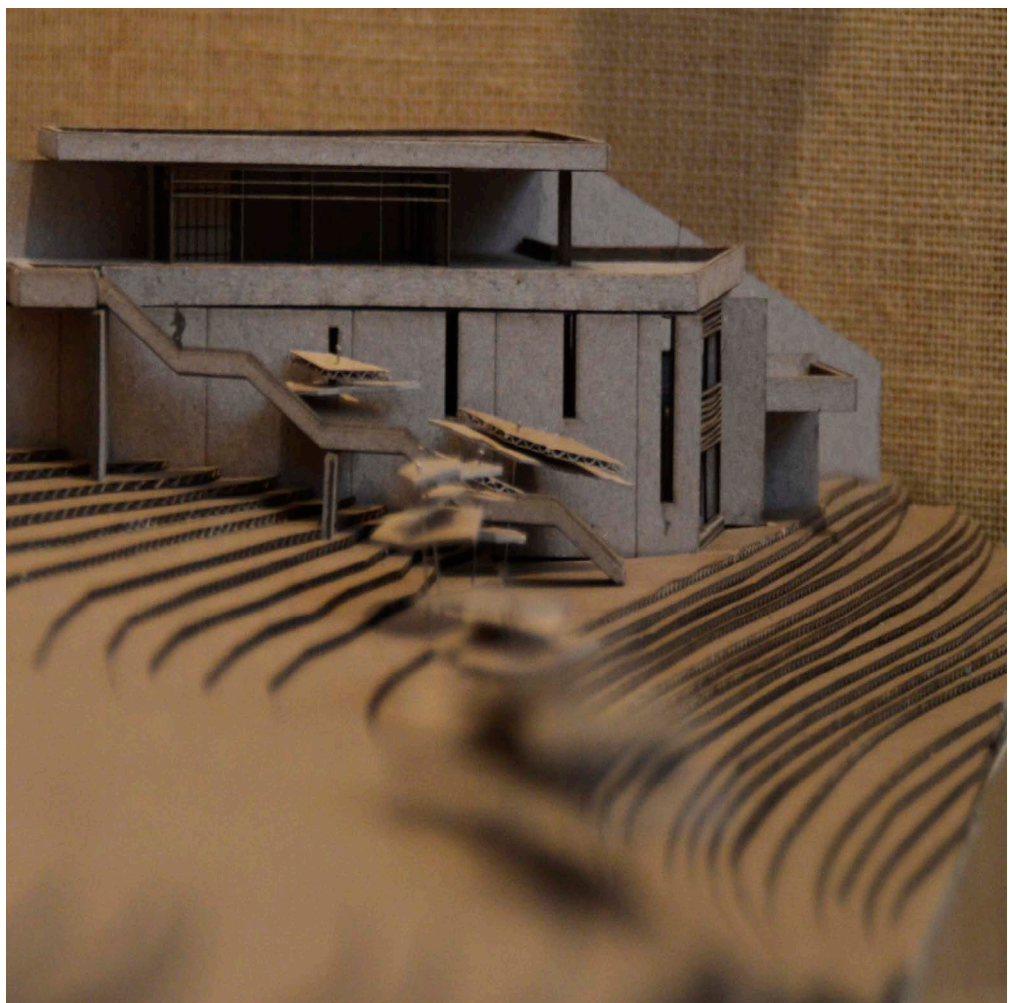
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:1000

[φωτογραφία σελίδας 21: άποψη τοπογραφικής μακέτας | Κλίμακα 1:1000]

[φωτογραφία σελίδας 21: άποψη μακέτας κτιρίου | Κλίμακα 1:200]

[εικόνα σελίδας 22 - 23: Master Plan | Κλίμακα 1:1000]

| περιγραφή κτιρίου |

Περνώντας τώρα στο τελικό στάδιο της σύνθεσης μας, βλέπουμε τα σχέδια κατόψεων των τριών επιπέδων του κτιρίου μας και την κάτοψη δωμάτων μας. Δίνουμε μεγαλύτερη έμφαση στην στάθμη +25, καθώς σε αυτήν την κάτοψη φαίνεται η συνολικότερη δομή του κτιρίου μας. Εδώ έχουμε την κάτοψη δώματος του μουσειακού μας όγκου και του καφέ – πωλητηρίου, καθώς και τις κατόψεις της βιβλιοθήκης, της τραπεζαρίας, των εργαστηρίων και των κατοικιών. Σε αυτό το σχέδιο είναι εμφανής η ανάπτυξη του κτιρίου και η συσχέτιση του με τις υψομετρικές καμπύλες. Στο κάτω άκρο δεξιά έχουμε τον όγκο του μουσείου στον οποίο ο επισκέπτης έχει πρόσβαση από την κάτω πλευρά, στην +17 στάθμη. Διαφορετικά, μπορεί κανείς να προσεγγίσει το δώμα από την εξωτερική σκάλα. Προχωρώντας πάνω στο δώμα του μουσείου προς το καφέ, ο περιηγητής εισέρχεται πρώτα σε έναν μεταβατικό ήμι υπαίθριο χώρο και εισέρχεται στον χώρο της βιβλιοθήκης ή συνεχίζει προς το υπαίθριο αμφιθέατρο. Από εκεί μπορεί κανείς να περπατήσει παράλληλα με τα εργαστήρια των αρχαιολόγων, στα οποία πιθανότατα δεν μπορεί να εισέλθει μέσα αλλά μπορεί να δει από έξω τους αρχαιολόγους που εργάζονται. Στη συνέχεια ακολουθεί μια υπαίθρια διαδρομή προς το ιδιωτικό κομμάτι της σύνθεσης, την περιοχή φιλοξενίας των αρχαιολόγων. Σε αυτήν την στάθμη είναι εμφανές αυτό που

λέγαμε, ότι στην συνέχεια του λόφου μπορεί κανείς να βγει από αυτόν και να κινηθεί στο κτίριο.

Κατεβαίνοντας στο κάτω επίπεδο, αυτό της στάθμης +21, βλέπετε την κάτοψη του πάνω χώρου του μουσείου, όπου στεγάζονται ο χώρος διοίκησης μαζί με ένα χώρο περιοδικών εκθέσεων. Σε συνέχεια του όγκου, μεταβαίνουμε μέσω ενός ημιυπαίθριου χώρου στο καφέ και στο πωλητήριο. Στην ίδια στάθμη βρίσκονται και οι βοηθητικοί χώροι του κτιρίου μαζί με τις αποθήκες και δύο χώρους εργαστηρίων για τους αρχαιολόγους. Λόγω του αναγλύφου, το συγκεκριμένο τμήμα είναι υπόσκαφο και η πρόσβαση σε αυτό επιτυγχάνεται μέσω του πάνω επιπέδου των εργαστηρίων με ένα κλιμακαστάσιο και ανελκυστήρα προσβάσιμο μόνο από τους άμεσους χρήστες του χώρου.

Στο άμεσως από κάτω επίπεδο, στην στάθμη +17, που βρίσκεται στο επίπεδο του δρόμου, βλέπουμε ότι η συνολική έκταση του κτιρίου έχει συρρικνωθεί στον μουσειακό όγκο. Από την στάθμη αυτή πραγματοποιείται η είσοδος στην κύρια έκθεση του μουσείου. Η έκθεση εκτείνεται στο μεγαλύτερο τμήμα της κάτοψης αυτού του επιπέδου. Το υπόλοιπο καταλαμβάνουν βοηθητικοί χώροι, καθώς και μια αίθουσα πολλαπλών που απευθύνεται και στο σύνολο των

[1]

αρχαιολόγων καθώς και στην κοινότητα του νησιού. Σε αυτό το επίπεδο θα μπορούσε κανείς να θεωρήσει ότι βρίσκεται η βασική είσοδος του κτιρίου μας, αλλά όπως προείπαμε το κτίριο είναι προσβάσιμο από τον λόφο και επιτρέπει την ελεύθερη κίνηση του περιηγητή από και προς αυτό καθώς και στο εσωτερικό του. Ταυτόχρονα λόγω της τεθλασμένης γραμμής που ορίζει το σχήμα μας, προσπαθούμε να σχεδιάσουμε μια αμφίδρομη διαδρομή από το δημόσιο στο ιδιωτικό.

Στο τέλος της σειράς κατόψεων, βλέπουμε την πέμπτη όψη του κτιρίου μας, όπου μπορείτε να δείτε το κτίριο πάλι στην συνολική του έκταση. Θυμίζουμε ότι χρησιμοποιούμε φυτεμένα δώματα (αρωματικά φυτά) σε μια προσπάθεια μείωσης της κλιμακας του κτιρίου και καλύτερης ένταξης στο τοπίο.

Προχωρώντας στα σχέδια των τομών και των όψεων, αξίζει να σημειώσουμε δυο πράγματα. Το πρώτο είναι η σχέση του κτιρίου, και συγκεκριμένα των δωματίων, με τον λόφο και το δεύτερο είναι η μη καθολική θέαση του κτιρίου σε όψη. Λόγω του σχήματος αυτού, που περιτριγυρίζει τον λόφο, ποτέ δεν μπορεί ο περιηγητής να δει συνολικά την έκταση της κατασκευής.

Ός προς τα υλικά της κατασκευής μας, γίνεται χρήση σπλισμένου σκυροδέματος για τον φέροντα οργανισμό και πλινθοδομής για τις πληρώσεις. Για το τελικό επίχρισμα της κατασκευής χρησιμοποιούμε έγχρωμο κονίαμα επιχρίσματος με βάση το κεραμάλευρο και την θηραϊκή γη (λάβα) που λειτουργεί με τρόπο που αντικαθιστά το τελευταίο χέρι του σοβά αλλά και την βαφή της επιφάνειας καθώς αποτελείται από έγχρωμα αδρανή και φυσικές χρωστικές που δίνουν χρώμα στη μάζα του. Το χρησιμοποιούμε και λόγω του χρώματος που προσδίδει στο κτίριο θα του επιτρέπει την καλύτερη ενσωμάτωση του με τον λόφο, αλλά και λόγω της αντοχής του σε συνθήκες υγρασίας, αφού το κτίριο μας γεινιάζει με την θάλασσα. Πέρα από το χρώμα, η επιφάνεια έχει σαν τελικό αποτέλεσμα μια πιο άγρια υφή. Τα κουφώματα του κτιρίου είναι σχεδιασμένα από ξύλο καθώς και οι περσίδες που τοποθετούμε για σκίαση στους εσωτερικούς χώρους. Τα εσωτερικά δάπεδα είναι κατασκευασμένα από πατιπτή τσιμεντοκονία με αρμούς τοποθετημένους σε σχέση με τον κάρναβο κατασκευής του κτιρίου. Στους ημιυπαίθριους, ανοιχτούς χώρους καθώς και στην διαδρομή μας, χρησιμοποιούμε πατιπμένο χώμα για καλύτερη ένταξη στο τοπίο.

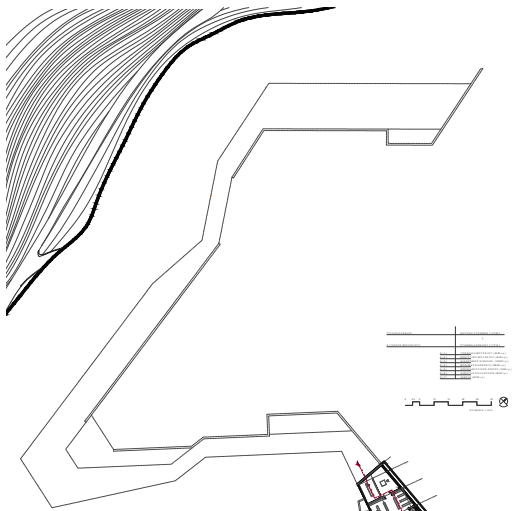
σελ. 24-31

- [1] Φωτορεαλιστική απεικόνιση κτιρίου.
- [2] Κάτοψη στάθμης +17
- [3] Κάτοψη στάθμης +21
- [4] Κάτοψη δωματίων.
- [5] Κάτοψη στάθμης +25
- [6] Ενδεικτικές ομο - τομές
- [7] Ενδεικτικές ομο - τομές

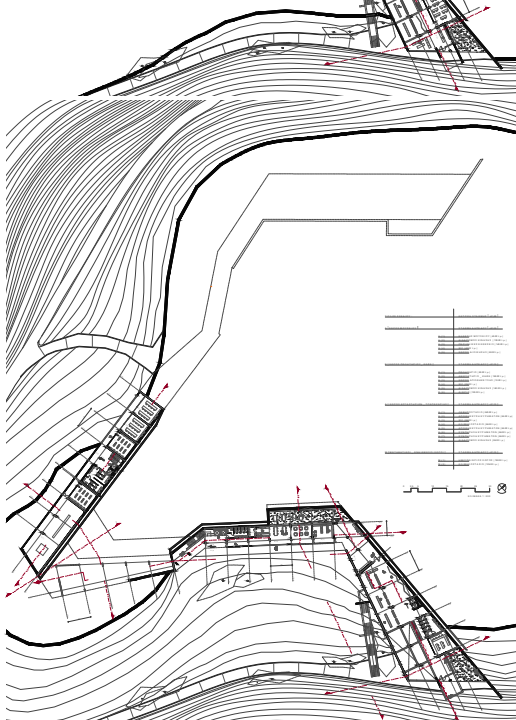
σελ. 32-35

- [8] Φωτογραφίες προπλάσματος κτιρίου | Κλίμακα 1:200

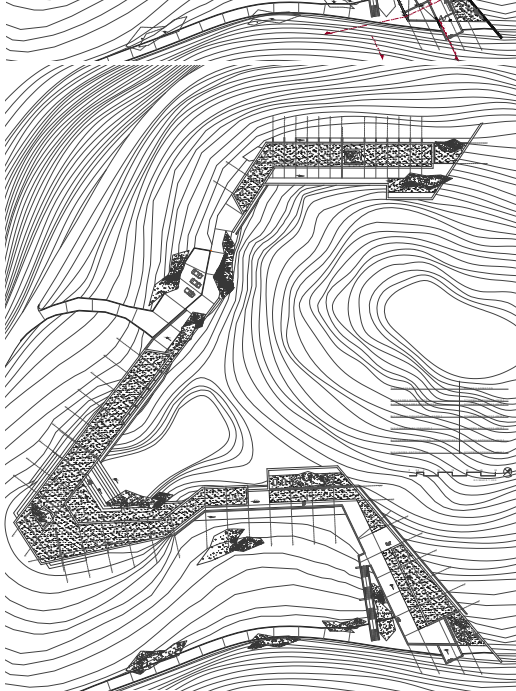

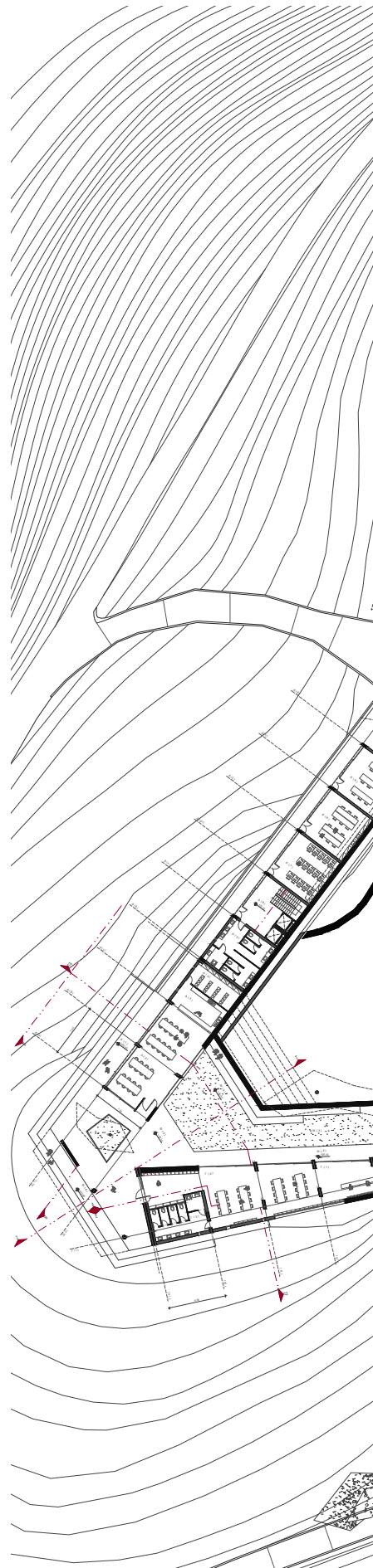
[2]

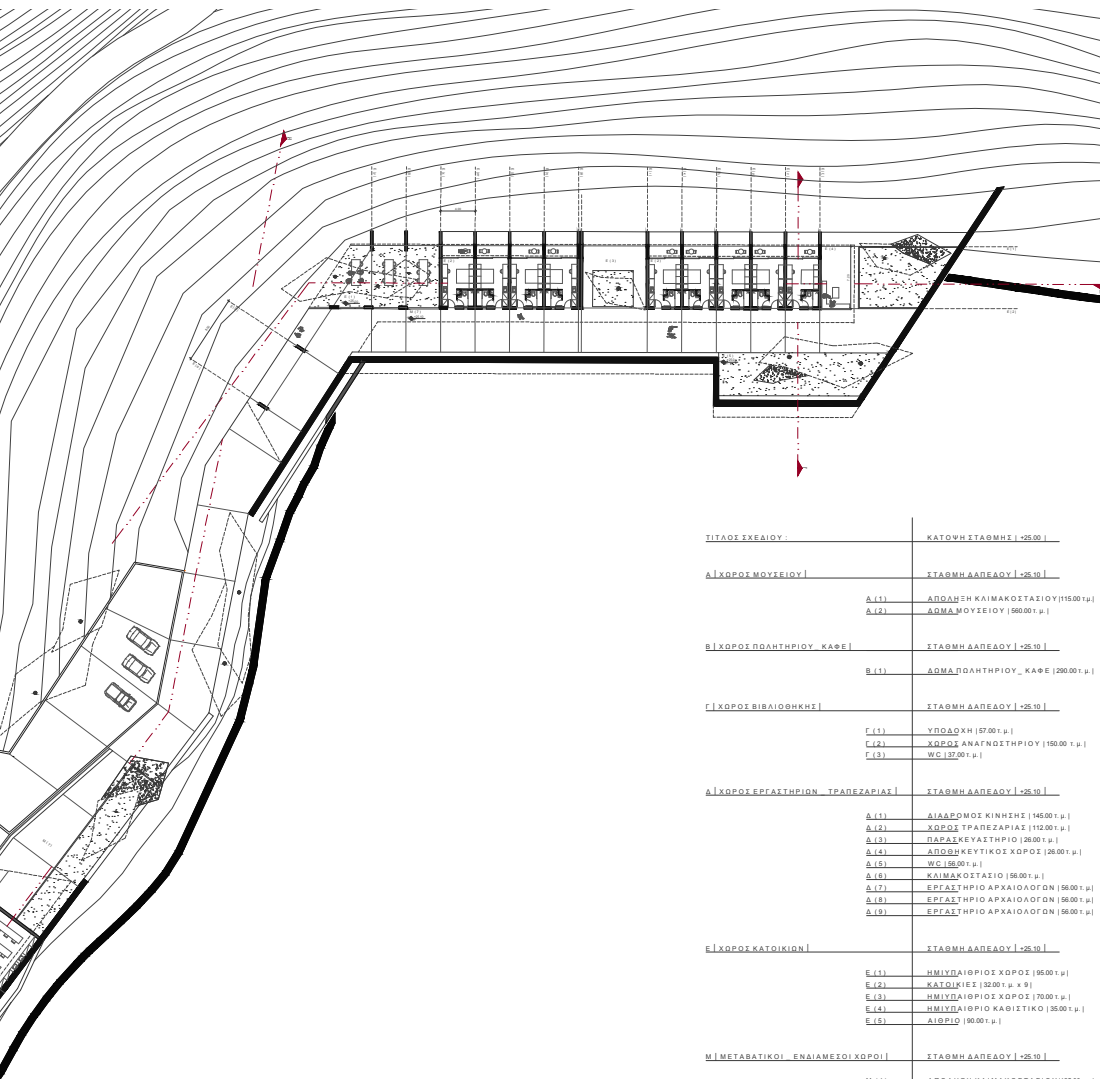
[3]

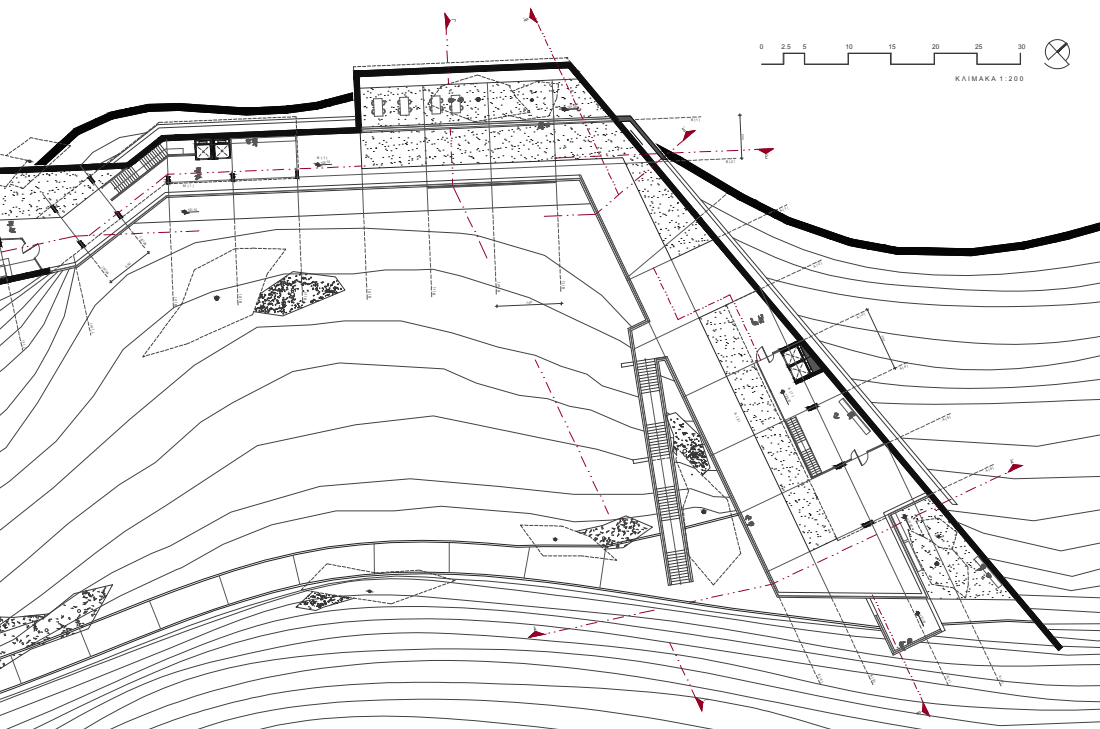
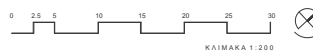
[4]

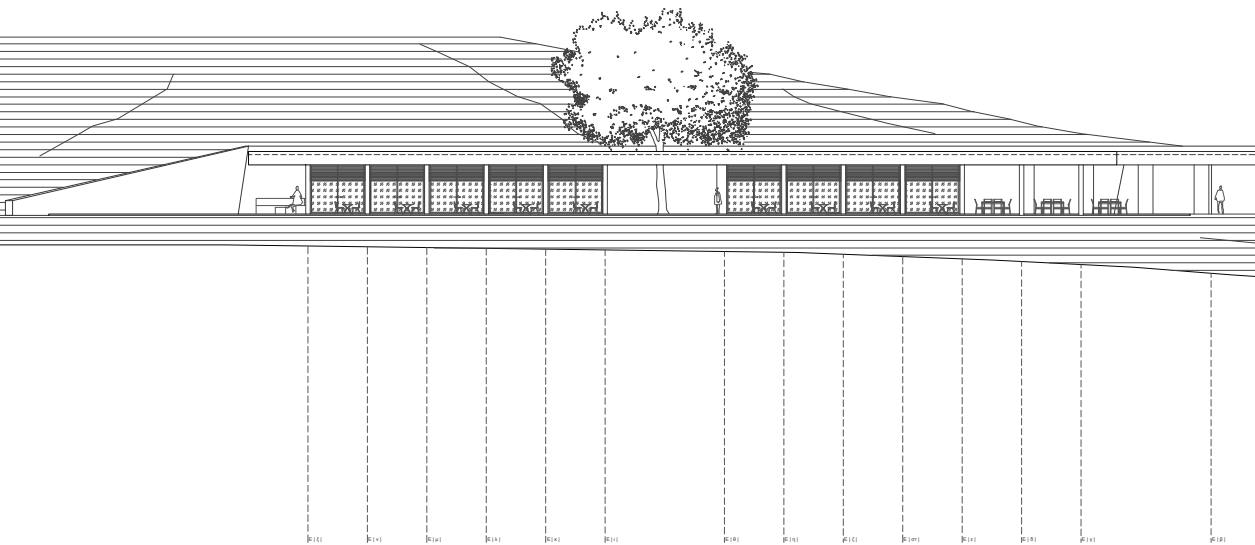
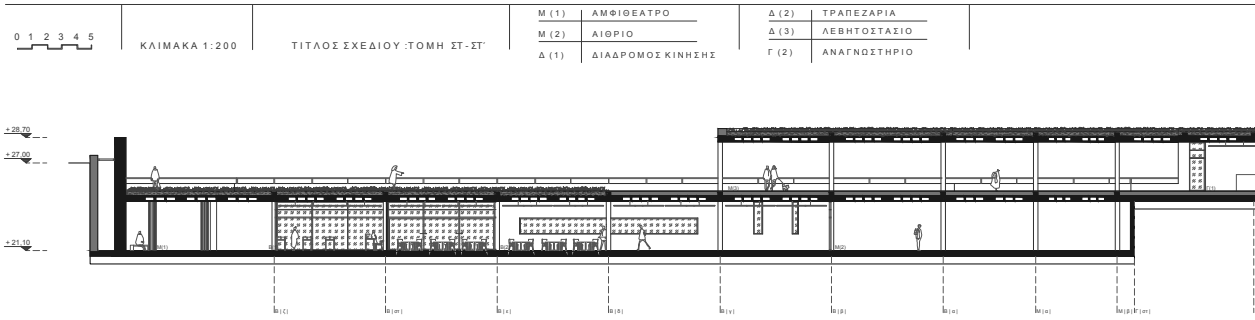
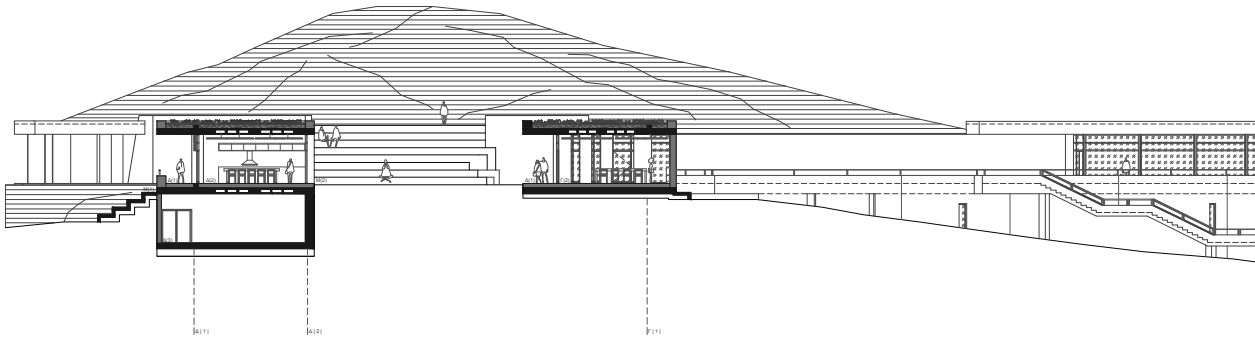
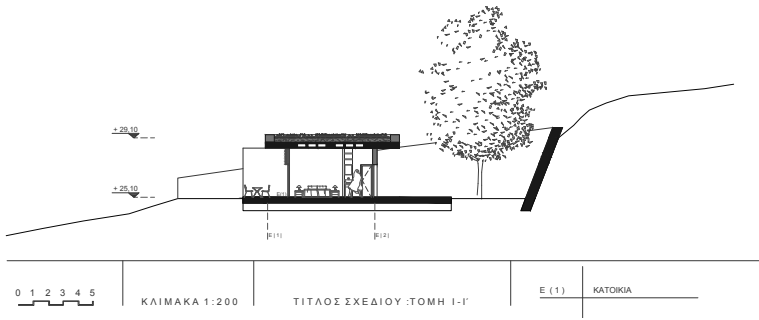

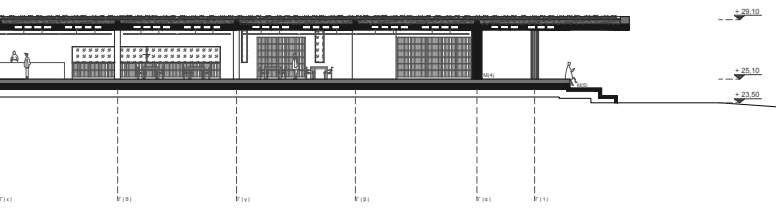
[5]

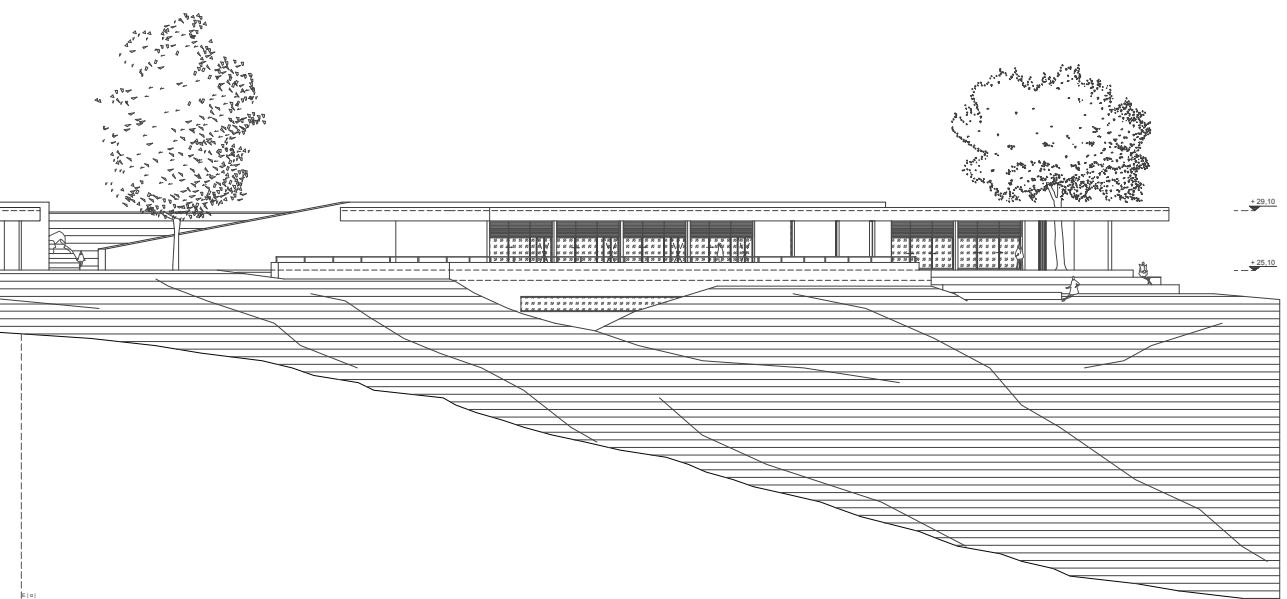
ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ	ΚΑΤΩΝ ΣΤΑΘΜΗΣ >25.00
Α ΧΩΡΟΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ	ΣΤΑΘΜΗ ΔΑΔΕΑΥ >25.10
	Α.11) ΑΠΟΔΕΣΗ ΚΛΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΟΥ (15.00 τ.μ.)
	Α.12) ΔΟΜΑ ΜΟΥΣΕΙΟΥ (50.00 τ.μ.)
Β ΧΩΡΟΣ ΠΟΛΗΤΗΡΙΟΥ ΚΑΦΕ	ΣΤΑΘΜΗ ΔΑΔΕΑΥ >25.10
	Β.11) ΔΟΜΑ ΠΟΛΗΤΗΡΙΟΥ ΚΑΦΕ (200.00 τ.μ.)
Γ ΧΩΡΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ	ΣΤΑΘΜΗ ΔΑΔΕΑΥ >25.10
	Γ.11) ΥΠΟΔΟΧΗ (97.00 τ.μ.)
	Γ.12) ΔΩΡΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟΥ (150.00 τ.μ.)
	Γ.13) WC (37.00 τ.μ.)
Δ ΧΩΡΟΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΤΡΑΠΕΖΑΡΙΑΣ	ΣΤΑΘΜΗ ΔΑΔΕΑΥ >25.10
	Δ.11) ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ ΚΙΝΗΣΗΣ (145.00 τ.μ.)
	Δ.12) ΧΩΡΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΡΙΑΣ (112.00 τ.μ.)
	Δ.13) ΠΑΡΑΘΗΚΕΥΤΗΡΙΟ (20.00 τ.μ.)
	Δ.14) ΑΠΟΘΗΚΕΥΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ (25.00 τ.μ.)
	Δ.15) WC (56.00 τ.μ.)
	Δ.16) ΚΛΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΟ (56.00 τ.μ.)
	Δ.17) ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΩΝ (56.00 τ.μ.)
	Δ.18) ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΩΝ (56.00 τ.μ.)
	Δ.19) ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΩΝ (56.00 τ.μ.)
Ε ΧΩΡΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ	ΣΤΑΘΜΗ ΔΑΔΕΑΥ >25.10
	Ε.11) ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ ΧΩΡΟΣ (35.00 τ.μ.)
	Ε.12) ΚΑΙΛΟΝΙΕΣ (20.00 τ.μ. x 9)
	Ε.13) ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ ΧΩΡΟΣ (70.00 τ.μ.)
	Ε.14) ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ ΚΑΘΙΣΤΙΚΟ (35.00 τ.μ.)
	Ε.15) ΔΙΩΡΙΟ (90.00 τ.μ.)
ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΩΡΟΙ	ΣΤΑΘΜΗ ΔΑΔΕΑΥ >25.10
	Μ.11) ΑΠΟΔΕΣΗ ΚΛΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΟΥ (25.00 τ.μ.)
	Μ.12) ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ ΚΙΝΗΣΗΣ (70.00 τ.μ.)
	Μ.13) ΔΙΩΡΙΟ (140.00 τ.μ.)
	Μ.14) ΔΩΡΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟ (225.00 τ.μ.)
	Μ.15) ΟΜΟΙΟΤΥΠΙΑ ΠΛΑΤΕΙΑ (220.00 τ.μ.)
	Μ.16) ΔΩΡΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟ (170.00 τ.μ.)
	Μ.17) ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ ΚΙΝΗΣΗΣ (845.00 τ.μ.)

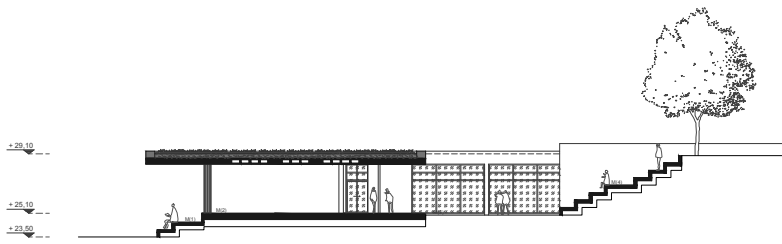

Ο_ΚΑΦΕ	M (3)	ΑΠΟΛΗΝ ΚΑΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΟΥ	M (4)	ΗΜΙΥΠΑΙΘΡΙΑ ΠΛΑΤΕΙΑ
ΣΙΟ	Γ (1)	ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ_ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟ	M (5)	ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ

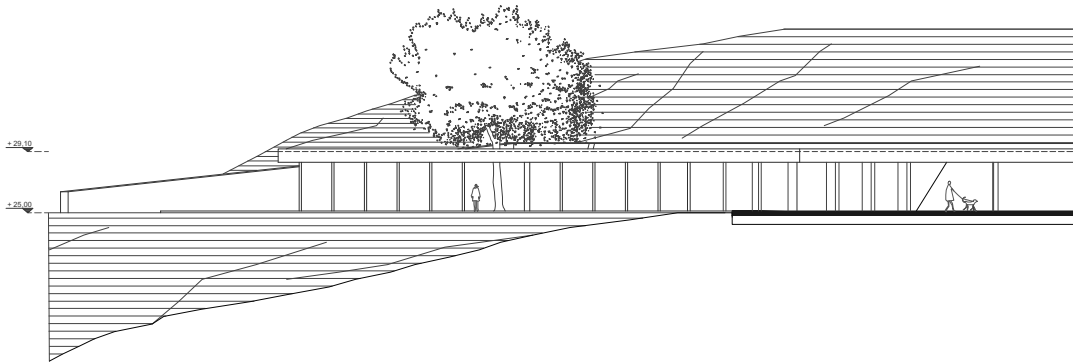

0 1 2 3 4 5 ΚΑΙΜΑΚΑ 1:200 ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ :ΤΟΜΗ Ζ-Ζ

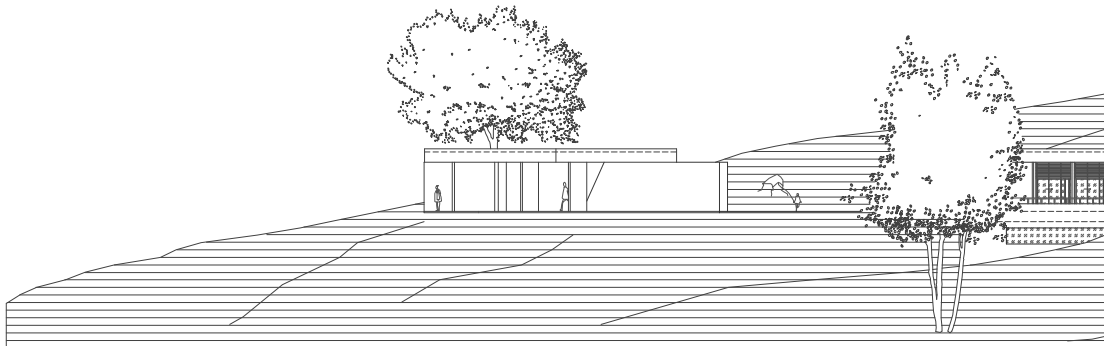
M (1)	ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ	M (4)	ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ
M (2)	ΗΜΙΥΠΑΙΘΡΙΑ ΠΛΑΤΕΙΑ		
M (3)	ΑΙΘΡΙΟ		

0 1 2 3 4 5

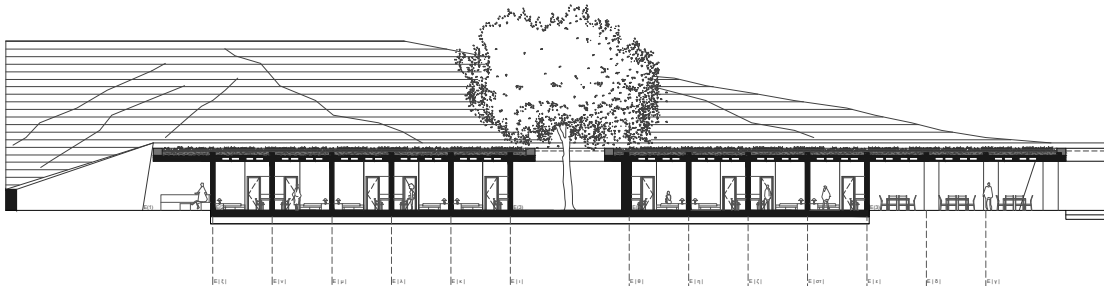

0 1 2 3 4 5 10 15 20 25 ΚΑΙΜΑΚΑ 1:200 ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ :ΤΟΜΗ Η-Η' | ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

Δ (1)	
Δ (2)	

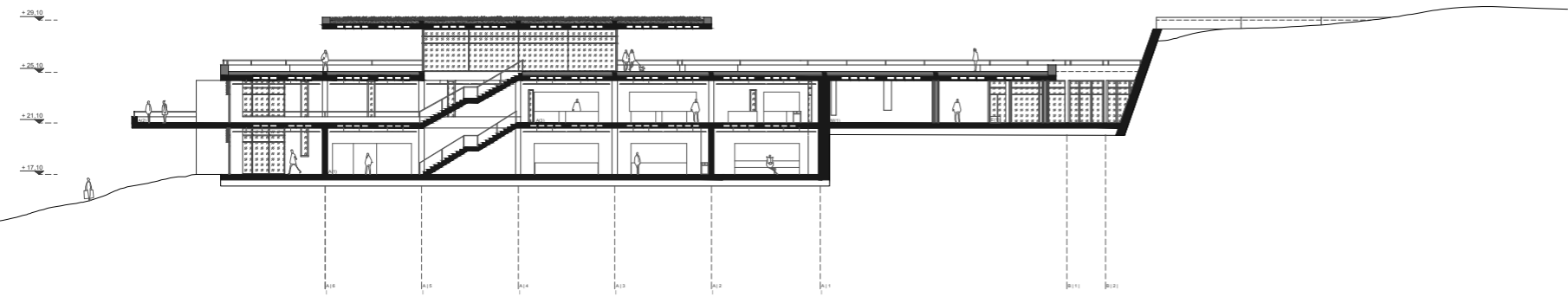

0 1 2 3 4 5 10 15 20 25 ΚΑΙΜΑΚΑ 1:200 ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ :ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ

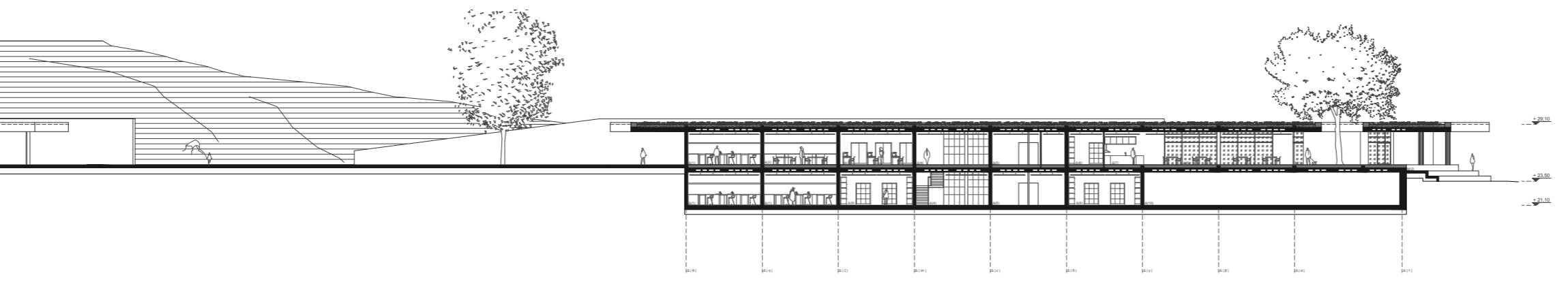

0 1 2 3 4 5 10 15 20 25 ΚΑΙΜΑΚΑ 1:200 ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ :ΤΟΜΗ Θ-Θ' | ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

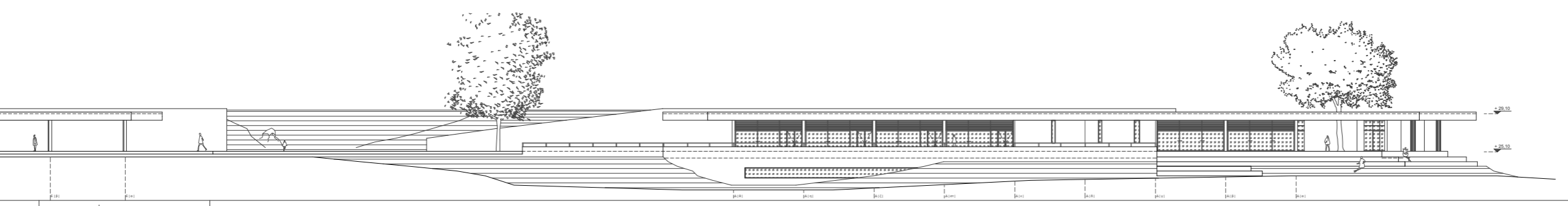
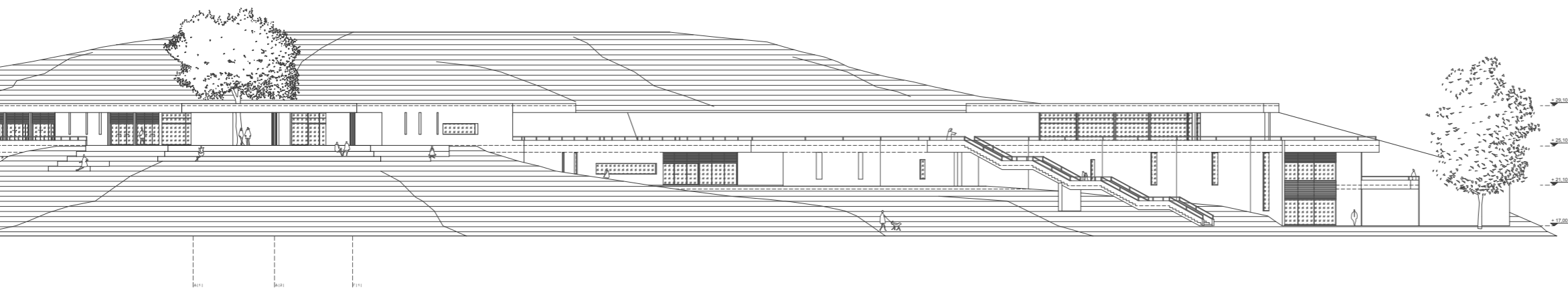
E (1)	ΗΜΙΥΠΑΙΘΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ
E (2)	ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ

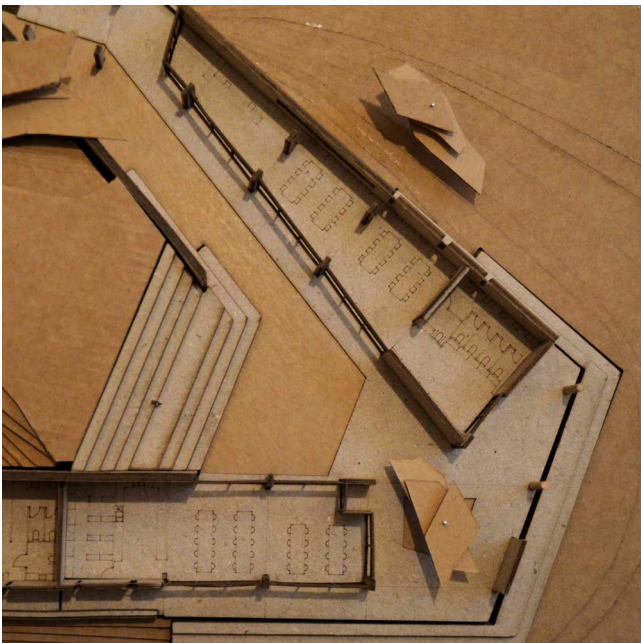
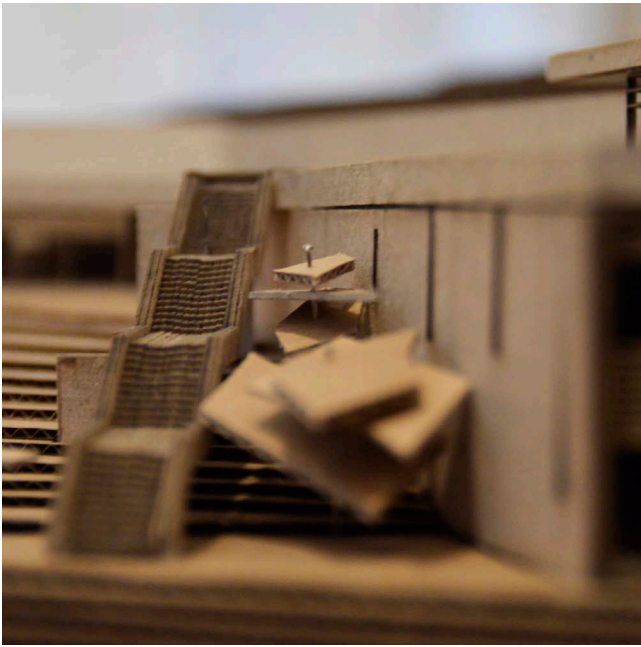
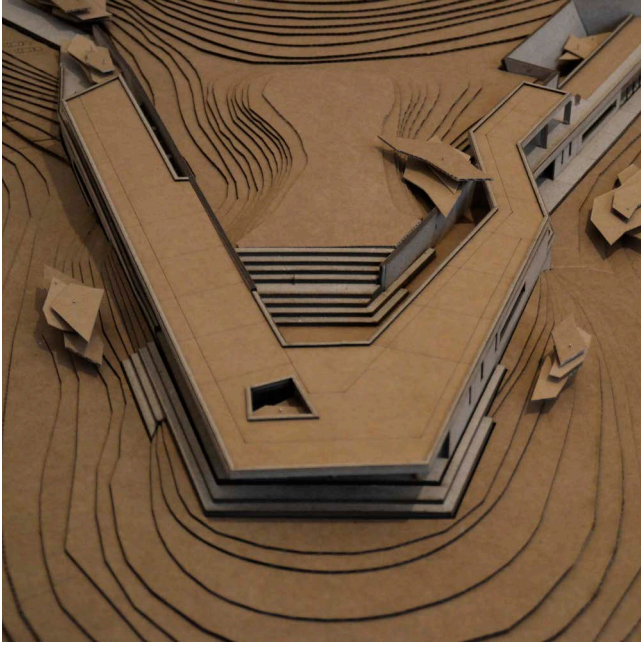
10	15	20	25	ΚΑΙΜΑΚΑ 1:200	ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ :ΤΟΜΗ Β-Β'	Α (1) ΜΟΝΙΜΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ	Α (2) ΕΞΩΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ	Α (3) ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ	Μ (1) ΗΜΙΥΠΑΙΘΡΙΟΣΧΟΡΟΣ
----	----	----	----	---------------	---------------------------	------------------------	-----------------------	---------------------------	-------------------------

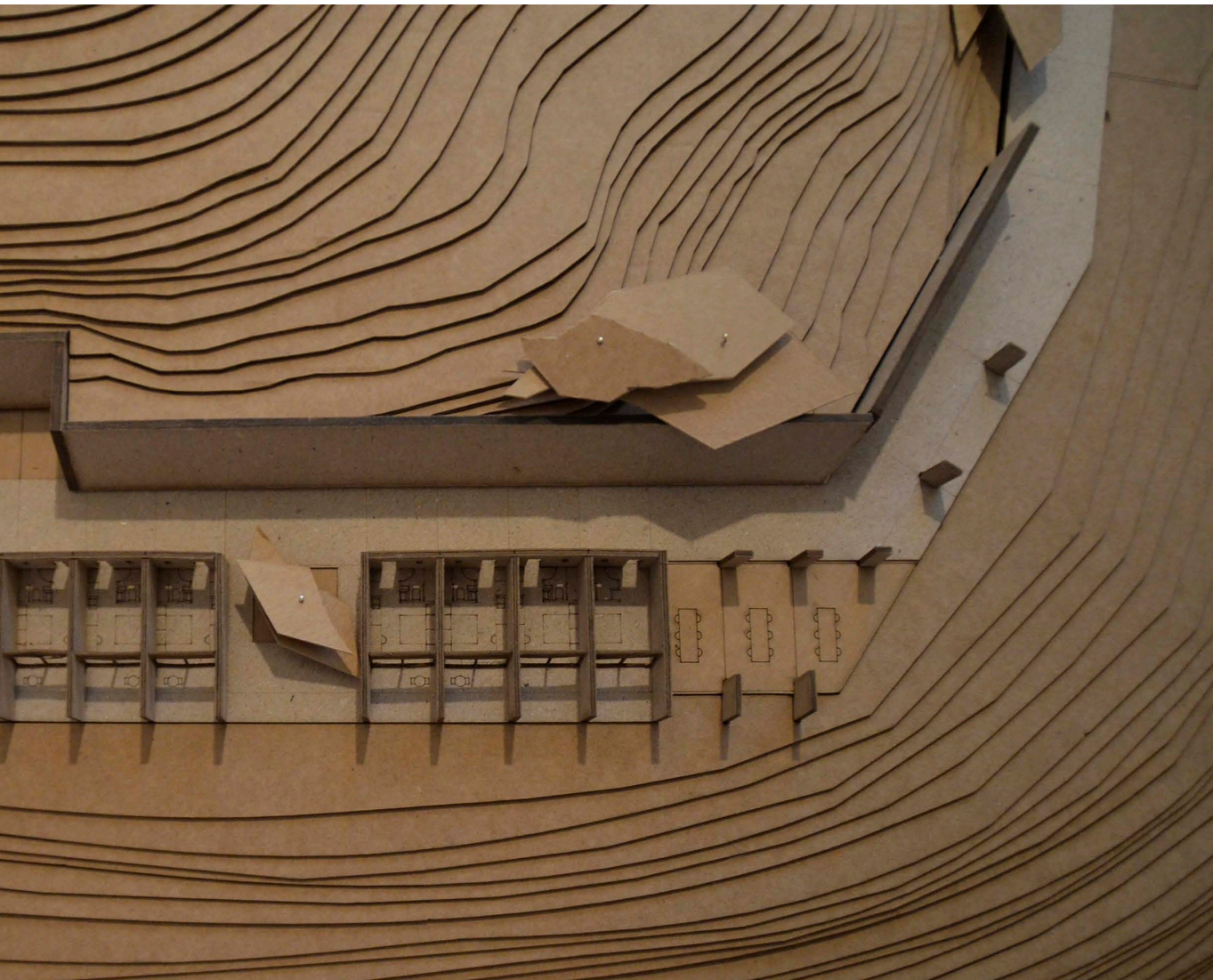
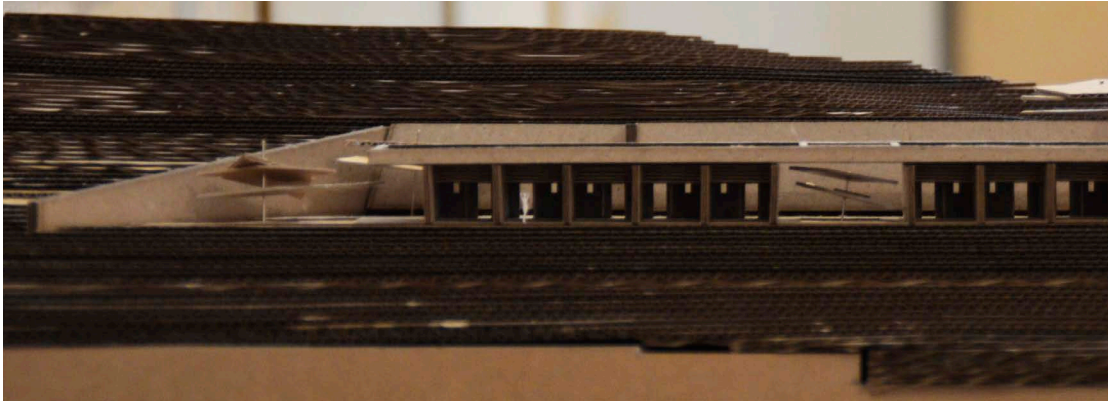
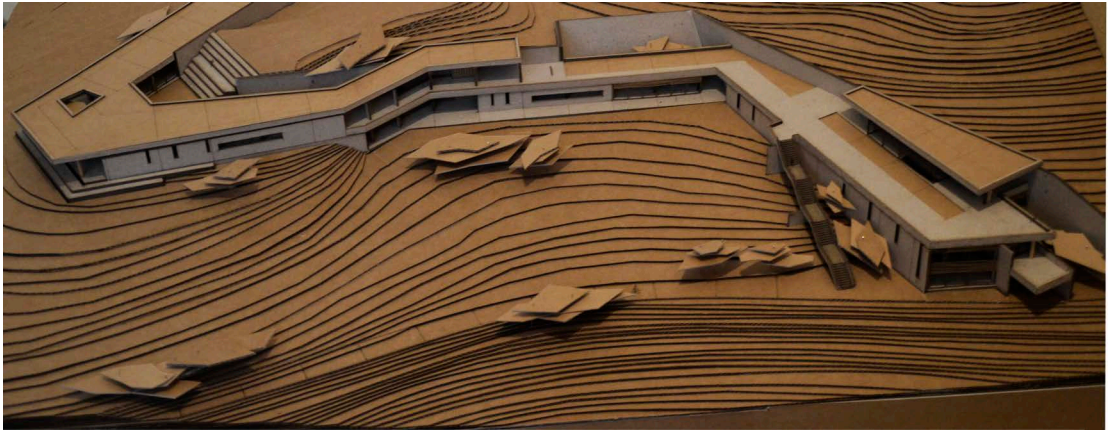

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΕΥΡΥΜΑΤΩΝ	Δ (3) ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	Δ (5) WC	Δ (7) ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΗΡΙΟ	Δ (9) ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΕΥΡΥΜΑΤΩΝ	Μ (1) ΗΜΙΥΠΑΙΘΡΙΑ ΠΛΑΤΕΙΑ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΩΝ	Δ (4) ΚΑΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΟ	Δ (6) ΑΠΟΘΗΚΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΗΡΙΟΥ	Δ (8) ΤΡΑΠΕΖΑΡΙΑ	Δ (10) ΛΕΒΗΤΟΣΤΑΣΙΟ	Μ (2) ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ

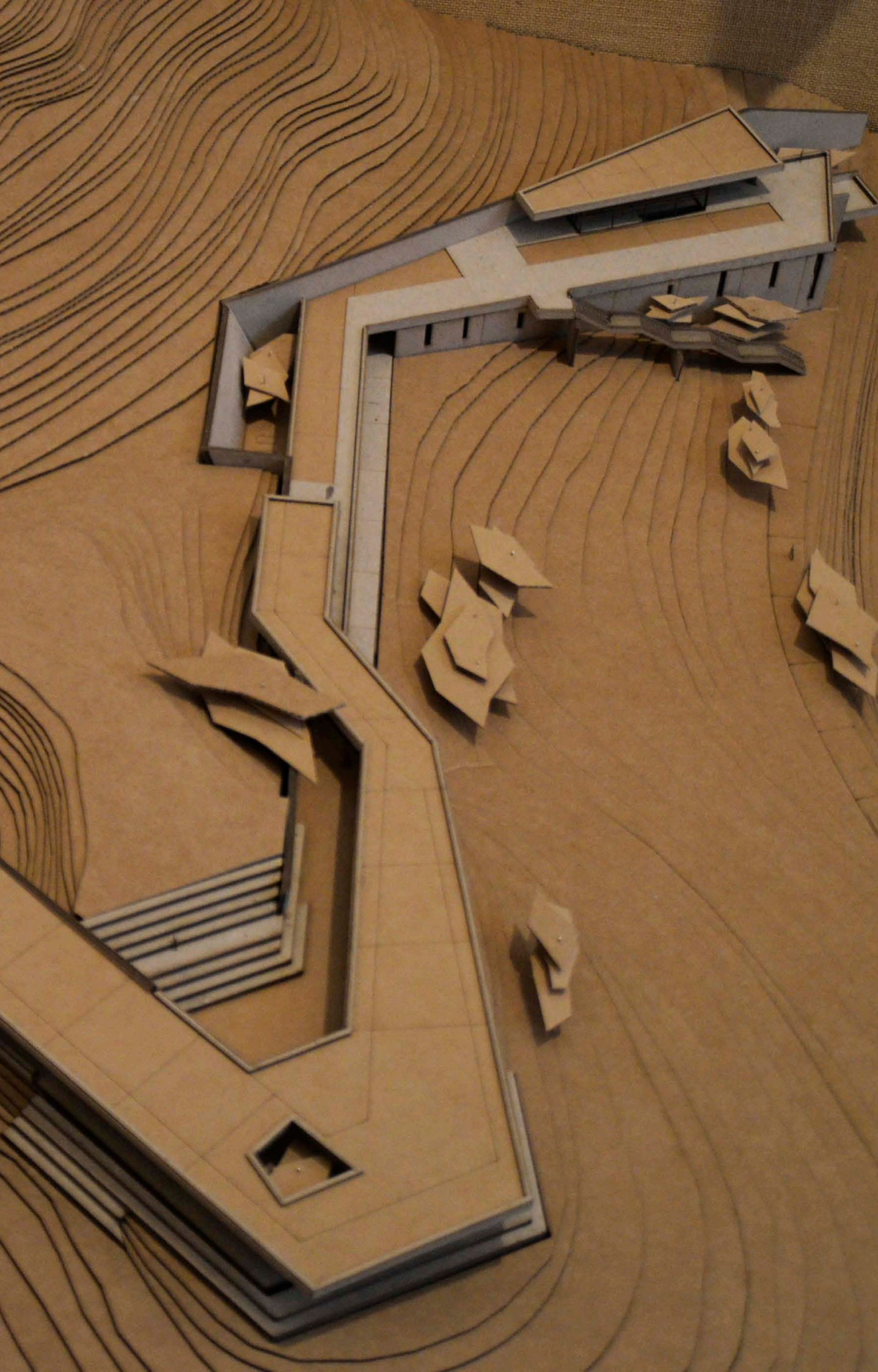

Ε (3) ΗΜΙΥΠΑΙΘΡΙΟΣ ΧΩΡΟΣ

[ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ]

[Broodbank, Cyprian, Perspectives on an early bronze age island centre: An analysis of pottery from Daskaleio Kavos (Keros) in the Cyclades, *Oxford Journal of Archaeology*, pp. 324 – 342, Blackwell Publishers Ltd. 2000]

[Broodbank, Cyprian, "Minding the Gap": Thinking About Change in Early Cycladic Island Societies from a Comparative Perspective, *American Journal of Archaeology*, Vol. 117, No. 4, pp. 535-543, Published by: Archaeological Institute of America, October 2013]

[Getz-Gentle, Pat, The Keros Hoard Revisited, *American Journal of Archaeology*, Vol. 112, No. 2, pp. 299-305, Archaeological Institute of America, Apr., 2008]

[Papamichelakis, Giorgos | Renfrew, Colin, Hearsay about the "Keros Hoard", *American Journal of Archaeology*, Vol. 114, No. 1, pp. 181-185, Archaeological Institute of America, Jan., 2010]

[Renfrew, Colin | Philanioutou, Olga | Brodie, Neil | Gavalas, Giorgos | Margaritis, Evi | French, Charles | Sotirakopoulou, Panagiota, Keros: Dhaskalio and Kavos, Early Cycladic Stronghold and Ritual Centre. Preliminary Report of the 2006 and 2007 Excavation Seasons, *The Annual of the British School at Athens*, Vol. 102, pp. 103-136, British School at Athens, 2007]

[Renfrew, Colin, The Keros Hoard: Remaining Questions, *American Journal of Archaeology*, Vol. 112, No. 2, pp. 295-298, Archaeological Institute of America, Apr., 2008]

[Renfrew, Colin | Philanioutou, Olga | Brodie, Neil | Gavalas, Giorgos, The Early Cycladic Settlement at Dhaskalio, Keros: Preliminary Report of the 2008 Excavation Season, *Preliminary Report of the 2008 Excavation Season. The Annual of the British School at Athens*, 104, pp 27-47, 2009]

[Renfrew, Colin | Boyd, Michael | Ramsey, Christopher Bronk, The oldest maritime sanctuary? Dating the sanctuary at Keros and the Cycladic Early Bronze Age, *Antiquity*, Volume 86, Issue 331, pp 144 – 160, March 2012
Sotirakopoulou, Peggy, The Keros Hoard: Some Further Discussion, *American Journal of Archaeology*, Vol. 112, No. 2, pp. 279-294, Published by: Archaeological Institute of America, Apr., 2008]

[Γιώργος Λιάλιος, Η νέα «ακτινογραφία» των ελληνικών νησιών, η Καθημερινή, Ελληνική Οικονομία, 27/03/2017, <https://www.kathimerini.gr>]

[ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ]

[Newsroom , CNN Greece, Οδοιπορικό στα Κουφονήσια, 15/02/2015: <https://www.cnn.gr>]

[Περιφέρεια Νότιου Αιγαίου, Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, Επιχειρησιακό σχέδιο αγροτικής ανάπτυξης 2014 -2020, Κουφονήσια, 2010: <https://ecoanemos.files.wordpress.com/2010/01/koufonisia.pdf>]

[Περιφέρεια Νότιου Αιγαίου, Για τις Κυκλάδες, 05/04/2011: <http://www.pnai.gov.gr>]

[Σύλλογος Τουριστικών Επιχειρήσεων Κουφονησίων, Πάνω Κουφονήσι, Μονοπάτια-Πεζοπορία στο Πάνω Κουφονήσι, Παραλίες στο Πάνω Κουφονήσι, 2014: <http://www.koufonisia.gr>]

[ΣΥΖΗΤΗΣΗ]

[Margaritis, Evi, Asst Professor, STARC, The Cyprus Institute, Guy Ourisson Bldg-Athalassa Campus, συζήτηση, 2018]

[ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ]

[Doxiadis, C.A., Architectural Space in Ancient Greece, μμφ. Jaqueline Tyrwhitt, Cambridge, Massachusetts, and London, England: The MIT Press, 1972]

[Cycladic Society 5000 years ago, Museum of Cycladic Art - Hellenic Ministry of Culture and Sports, 2016]

